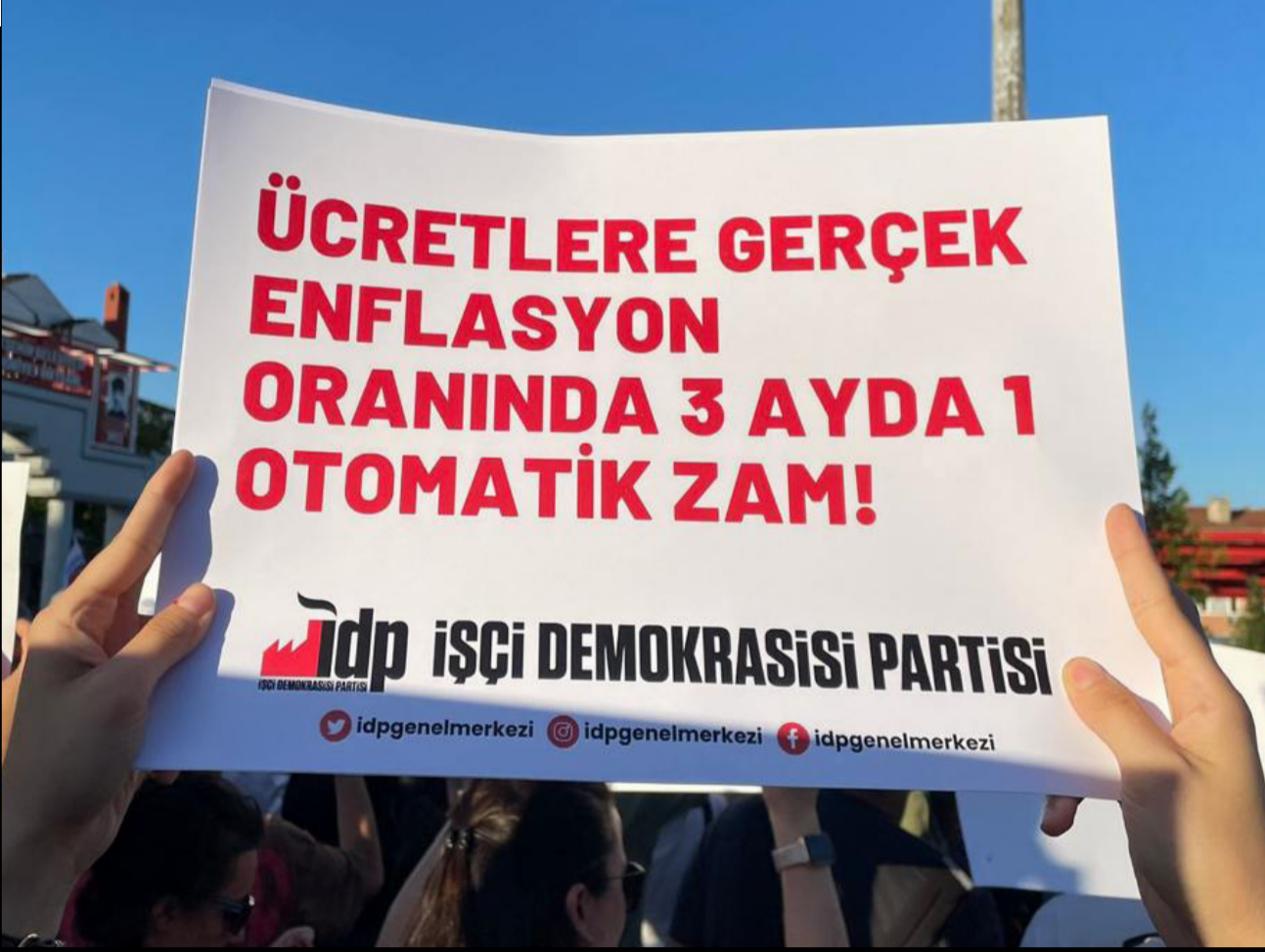

Açlık sınırında yaşamaya hayır! Ücretlere yılda 4 zam!

Mehmet Şimşek'in Orta Vadeli Programı (OVP) başından beri tek bir hedef üzerine kuruluydu: talebi kırmak. Ama hangi talebi? Sermayenin ya da en zengin yüzde 10'un tüketimini mi? Hayır. Hedef alınan, işçinin sofrasındaki ekmektir. Her yazımızda altını çizdiğimiz gibi, bu program planlı bir saldırı dalgasıydı. Hedeflenen bir şekilde gerçekleşti; yeni yıl başlarken asgari ücret ilk defa resmi açlık sınırının da altında yıla başladı. 2025 yılı boyunca gördük ki şirketler 2024'te olduğu gibi 2025'te de kâr rekorları kırmaya devam etti. Bankaların bilançoları parladı, büyük holdingler "zorlu koşullara rağmen" büyümelelerini sürdürdü. TÜİK'in açıkladığı son rapora göre en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik kesim toplam gelirin yüzde 48'ini aldı. Ülkenin yüzde 20'si tüm zenginliğin neredeyse yarısına el koyuyor. Üstelik bu, resmi bir kurumun itirafı. Şimşek'in programında sermayeye "dur" demek yok, sadece emeğe "kemer sık" demek var. ●●

S.4

2026'yı emekten yana örgütlemek mümkün!

İktidar, 2026 yılının gidişatını belirleyecek en önemli hamleyi yaptı evet, ama sonucu belirleyecek olan, bu hamle karşısında bizim vereceğimiz cevap olmayı sürdürüyor. ●●

S.3

Taht kavgaları kızışırken

AKP iktidarı doğal ömrünü çoktan tüketmişken, gerek iktidar bloku içerisinde gerekse de iktidar ile düzen muhalefeti arasında nefes nefese bir taht kavgası yaşanıyor. ●●

S.2

Süreç rölantide gözler Suriye'de

Süreç tıkanıp ama sona ermiş değil. Daha ziyade her adımın Suriye sahasındaki güçler denkleminde endekslediği ve sürecin içerdiği diğer tüm başlıkların ikincilleştiği bir uğraktır. ●●

S.6

Soykırım ateşkesle sürerken

Emperyalist devletler ve bölgedeki gerici rejimler, soykırıma rağmen İsrail'in ulaşamadığı hedefleri gerçekleştirmesi için çalışıyor. Filistin halkının en büyük güvencesi, dünya halklarının dayanışması olmayı sürdürüyor. ●●

S.8

Oktay Benol

oktay.benol@gazetenisan.net

Mercek

21. yüzyıl: Hayaldi, kabus oldu!

25 yıl önce yeni bir bin yıla girildiğinde hayaller çok büyüktü. Savaşlar bitecekti. Açlık, yoksulluk, eşitsizlik son bulacaktı. Artık özgür insanlığın şafak vaktiydi. 25 yıl geride kaldı. 21. yüzyılın ilk çeyreği bitti. Artık 2026 yılındayız. Umulan hayallerin hiçbirisi gerçekleşmedi. Aksine, dünya bütün hastalıkları nükseden bir hasta gibi perişan halde. Tersisi mümkün müydü? Kapitalizm altında hayır!

Türkiye'nin payına ise hep olduğu gibi katmerli olumsuzluklar düştü. Türkiye 21. yüzyılın ilk çeyreğinin neredeyse tamamını AKP hükümetleri yönetiminde geçirdi. Bir dahaki seçimler, eğer öne çekilmezse, 2028 yılında olacak. Ve AKP o seçimleri de kazanarak yönetmeye devam etmek istiyor. Çünkü hikâyesinin bitmediğine inanıyor. Kuşkusuz kimin kazanacağına halk karar verecek.

Halkın tercihi şu aralar AKP'den yana görünmüyor. Çünkü ekonomi uzun süredir kötü gidiyor. Nitekim AKP bu

nedenle 2024 yerel seçimlerini kaybetti. Kamuoyu yoklamaları da AKP'yi eski gücünden uzak ölçüyor. Ama giderek her seçim bir öncekinden daha eşitsiz koşullarda gerçekleşiyor. Başta devletin tüm imkânları olmak üzere her şey AKP'ye hizmet ediyor. Dolayısıyla AKP, kuşkusuz ittifaklarının ve müflis muhalefetin de yardımıyla, bir kez daha seçimleri kazanabilir ve 2028 sonrası bir beş yıl daha yönetebilir. Neden olmasın?

S.2

Birleşik Metal-İş Genel Başkanı Özkan Atar ile söyleşi

"Türkiye sermayesinin en etkin ve örgütlü kesimi olan metal patronlarına karşı işçi sınıfının yürütülecek mücadelesi Türkiye işçi sınıfının bugünü ve geleceği açısından son derece önemlidir ve sınıftan yana tüm kesimlerin bu mücadeleye omuz vermesi, başarıya giden yolda önemli bir etken olacaktır." ●●

S.5

Konfederasyonların asgari cüreti ne olmalı? ●● S.3

Vestel, krizinin faturasını işçiye kesti ●● S.3

2026'da yine: Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz ●● S.4

"Serap artık özgür, bu feminist hareketin kazanımlarından biri oldu" ●● S.7

2025'i geride bırakırken isyanlar, potansiyeller ve eksikler ●● S.8

Taht savaşları kızışırken...

NİSAN

Türkiye siyasi gündemi yeni bir bombardımanın içinden geçiyor. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı adeta fazla mesai rekoru kırarak, her gün yeni bir operasyona giriyor. Uyuşturucu, fuhuş, bahis, nitelikli dolandırıcılık, kara para aklama, şirketlere el koyma, kayyum atamaları... Sayısı artırılabilir bu anahtar kelimeler, magazin el bir sosa da bulanarak adliyelerde ve anaakım medyada havalarda uçuşuyor.

Baş döndürücü bu operasyonlar silsilesi devam ederken, emekçilerin ve ezilenlerin temel gündemi artan sefalet ve antidemokratik saldırılar olmayı sürdürüyor. Bununla birlikte, açıklık sınırının altında açıklanan asgari ücret zammı, metal toplu sözleşme sürecinde MESS'in sefalet dayatması, siyasi tut-saklar, Kürt meselesi, Gazze'de devam eden soykırım... Bütün bu başlıklar, Saray'ın tayin edebilmeyi başardığı gündem içerisinde boğuluyor. Öte yandan, Habertürk genel yayın yönetmeni Mehmet Akif Ersoy'un gözaltına alınmasıyla birlikte hızlanan bu süreci, buna da hizmet etmekle birlikte, yalnızca Saray'ın gündem değiştirme hamlesi okumak olarak fazlasıyla yetersiz ve yanlış olur.

“Temiz Eller” operasyonu mu?

Toplumun geniş çoğunluğu, yaşanan bu operasyonlar silsilesinin bir “Temiz Eller” operasyonu olmadığını farkında olacak uzunlukta AKP iktidarı altında yaşadı. Dolayısıyla asıl soru işa-

retleri, adliyeye taşınan bu suç isnatlarının nasıl olabildiğinden öte, neden ve niye şimdi yargının konusu haline getirildiği üzerine yoğunlaşıyor. Bu bağlamda, iki temel başlık öne çıkıyor. Bunlardan ilki, İmamoğlu davasına toplumsal meşruiyet yaratma çabası. İkincisi ise, iktidar bloku içi hesaplaşmalar ve tasfiyelerle güç dengelerinin yeniden inşası.

tında. Öte yandan, 19 Mart'tan beri tutukluluğu devam eden İmamoğlu'na ilişkin hazırlanan iddianame, Cumhur İttifakı'nın kendi tabanını dahi ikna edemiyor. Dolayısıyla, Saray'ın bu bağlamdaki yeni hamlesi, sözde yolsuzluk operasyonlarının çok daha geniş bir kesimi

ya ilişkin toplumsal meşruiyeti artırma çabasına giriyorlar.

Ana muhalefetin cumhurbaşkanı adayına dönük boyutunun yanı sıra bu operasyonların bir diğer işlevi, Cumhur İttifakı içerisinde güçler dengesini yeniden inşa etmek. İttifak içerisinde çeşitli kliklerin bulunduğu, bu kliklerin Erdoğan sonrası döneme hazırlandığı, klikler

atamaların neredeyse tamamının Bilal Erdoğan'a yakın isimlerden oluşması ve bu gelişmelere eşzamanlı olarak Bilal Erdoğan'a ilişkin sosyal medyada yükselen halkla ilişkiler kampanyası, iktidar bloku içerisindeki taht kavgalarında yeni bir aşamaya geçildiğini gösteriyor.

Filler tepişirken...

AKP iktidarı doğal ömrünü çoktan tüketmişken, gerek iktidar bloku içerisinde gerekse de iktidar ile düzen muhalefeti arasında nefes nefese bir taht kavgası yaşanıyor. Toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan emekçilere ve ezilen, sömürülen kesimlere de bu burjuva kamplar arası çekişmede bir taraf olması dayatılıyor.

Bu tepişme altında ezilen çimenler konumundan çıkabilmemiz, burjuva kamplardan bağımsız bir siyasi seçenek üretebilmemize, emekçilerin siyasetin aktif öznesi haline gelmesine bağlı olacak. Yolsuzlukla mücadele, Kürt halkının haklarının tanınması, sefaletle karşı topyekûn sefer-

berlik, insan onuruna yaraşır çalışma ve yaşam koşullarının sağlanması... Bütün bu başlıkları burjuva partilerin kendi iktidarlara için araçsallaştırmaktan kurtarmalı, toplumsal eşitlik ve özgürlüğü gerçek anlamda tesis edecek emek siyasetinin asli gündemleri haline getirmeliyiz. ●●

Yargı kılıcı

Cumhur İttifakı'nın içinde bulunduğu durum ortada. Görece adil ve özgür koşullarda gerçekleştirilecek seçimleri kazanma ihtimali oldukça zayıf görünüyor. Bu nedenle, yargıyı bir kılıç gibi kullanarak, seçimleri kazanabilecek adayları tasfiye, kriminalize etmek öncelikli hedefi. 2024 yerel seçimlerinin galibi CHP ve İmamoğlu, bu bağlamda, bir yılı aşkın süredir ağır bir kuşatma al-

kapsadığı, “kimsenin gözünün yaşına bakılmadığı” izlenimini uyandırmak. Böylece kendisi de çok fazla şaibeli dosyanın içerisinde yer alan, hakkında çeşitli dava dilekçeleri bulunan İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Akın Gürlek ve ekibi, davaların nitelikleri yerine niceliklerini artırıyor. Kamuoyunun yolsuzluk operasyonları bombardımanına boğulmasıyla, hem İmamoğlu davasının geri planında kalmasını, hem de bu dava-

arası ölümüne mücadelenin gerek bürokrasi içerisindeki güçler dengesinde, gerekse de aday isimler etrafında cereyan ettiği herkesin malumu.

Erdoğan'a en yakın isimlerden Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un birkaç ay önce görevden alınmasının ardından, bu operasyonların başlamasıyla Dezenformasyonla Mücadele Merkezi Koordinatörünün istifa etmesi; son aylarda gerçekleşen yeni

Birinci sayfadan devam...

21. yüzyıl: Hayaldi, kabus oldu!

OKTAY BENOL

Evet, her şeyin mümkün olabildiği bir çağda yaşıyoruz. Bir tek şey hariç! İşçinin emekçinin derdine çare yok. Yoksulluk, işsizlik, eşitsizlik bir türlü son bulmuyor. Oysa insan ömrünün yüzyılı aşacağı hatta ölümüne dahi çare bulunabileceği haberleri yayılıyor. Örneğin kişisel serveti 600 milyar doları aşan örnek patron Elon Musk birkaç on

yıla artık paranın tedavülünden kalkacağından bahsediyor. Dünyada cennet!

İyi de açlık sınırının altında kalmış asgari ücretle, emekli aylığıyla yüzyıllık ömür, hatta üstüne ölümsüzlük işçinin emekçinin ne işine yarayacak? 20 bin lira aylık alan emeklinin yaşam süresi ekonomi yönetimine dert oluyor. EYT'yi, emeklinin sayısını, yaşını konuşa bitiremiyorlar. Sosyal riskmiş! Asgari

ücret miktarı adeta beka sorunu! Ama ömür uzayacakmış, ölümsüzlük hayal değilmiş, para tedavülünden kalkacakmış, falan yüzyılıymış! Kalksın tabii ama bu haliyle işçinin emekçinin payına düşen ne? Dünyada cehennem!

Sermaye ve hükümetleri her çağda olduğu gibi servetlerinin ve güçlerinin sonuna kadar sefasını sürüyorlar. Dünyayı tüketerek bütün nimetlerden sıyrılsız yararlanıyorlar.

İşçilerin emekçilerin payına ise daima yoksulluk düşüyor. Kapitalizm yıkılmadığı sürece bin yıl daha geçse yine bu düzen değişmez. Yıl oldu 2026, konuştuklarımıza bakın! Bu sömürü düzeni değişmeli... Sonsuz olmasa da eşit, adil ve özgür hayatlar yaşayalım. Yeni yıldan dileğimiz, hayalimiz ve mücadelemiz bu... ●●

2026'yı emekten yana örgütlemek mümkün!

CEMRE SAVA

İktidar, 2026 yılının gidişatını belirleyecek en önemli hamlelerden birini yaptı. Asgari ücret, yüzde 27 artışla net 28.075 TL olarak açıklandı. Böylece Türkiye’de ilk kez asgari ücret, açlık sınırının altında belirlendi. Bu tablo, Mehmet Şimşek’in “enflasyonla mücadele” adı altında yürüttüğü ekonomi programının emekçilere ödettiği bedeli açıkça gösteriyor. Açlık sınırının altına düşen bir asgari ücret, iktidarın izlediği sermayeden yana sınıf programının sonuçlarını tarif etmek için daha fazla söze gerek bırakmıyor.

Açlık sınırının altında ücret, üstünde sermaye düzeni!

Bu politik tercihin kurumsal zemini 2026 bütçe planlamalarında da açıkça görülüyor. Merkezi yönetim bütçesinde faiz giderleri, en büyük harcama kalemlerinden biri haline gelmiş durumda; faize ayrılan kaynaklar birçok sosyal harcama kalemini geride bırakıyor. Kaynaklar, emekçi ve emeklilere değil, döviz garantili ödemelerle köprü, otoyol, havaalanı, hastane ihalelerini alan sermaye sahiplerine gidiyor. Yani kaynak yokluğundan değil, kaynakların

nereye aktarıldığından söz ediyoruz. Kamu bütçesi ücretlerin, milyonların yaşam koşullarının iyileştirilmesine değil; borçlanma düzeninin sürdürülmesine ve sermayenin korunmasına hizmet ediyor.

Bu yüzden tekrar edelim: Kaynak var! Olmayan şey, emekçiden yana bir ekonomi programı. *Fiyat artışlarının geri alınması, vergi yükünün emekçilerin sırtından alınması, servet vergisiyle zenginlerden kaynak yaratılması ve ücretlerin yoksulluk sınırı esas alınarak yükseltilmesi* mümkün. Sorun, bunların yapılamaz olması değil; iktidarın bunları yapmayı tercih etmemesidir!

Tabandan örülen bir mücadele hattı şart!

İktidarın bu tercihte en büyük kolaylığı ise emek hareketinin zayıflığı olmayı sürdürüyor. Sendikal konfederasyonların mücadeleyi sembolik açıklamalara ve sınırlı tepkilere sıkıştırması iktidarın elini rahatlatıyor. Bunların hiçbirisi güç dengelerini değiştirmiyor. İşçi sınıfını eylemsizliğe mahkûm ediyor.

Bu ataleti kırmanın yolu; tabandan, işyeri komitelerinden, mücadeleci sendikal şubelerden başlayarak adım adım

örülen mücadeleci bir hattın inşasını zorunlu kılıyor. Ücretler, çalışma koşulları, işsizlik, sendikalaşmaya dönük engeller karşısında acil talepler etrafında örülen bir *mücadeleci sendikal çizginin somutlaşması* gerekiyor. Farklı sektörlerde süregelen grev ve direnişleri bir araya getirecek -en azından- bir tür koordinasyon, mücadelelerin ortaklaşması adına ilk kritik eşik olarak önümüzde duruyor. Bu, yalnızca dayanışmayı büyütmek için değil, öncü işçilerin deneyimlerini yaygınlaştırmak ve ortak mücadele zeminini yaratmak için gerekiyor. Sendikal üst yönetimlerin bu yöndeki her direnci ise teşhir edilmeli ve aşılmalıdır.

Daha geniş ölçekte ise, sınıf mücadelesinin tüm bileşenlerini kapsayan bir *emek ittifakının* inşasına ihtiyaç sürüyor. Bugün en temel ekonomik, demokratik ve sosyal haklarımız için “Elinizi soframızdan, özgürlüklerimizden çekin” diyen böylesi bir birleşik mücadele hattının örülmesi zaruri. İktidar, 2026 yılının gidişatını belirleyecek en önemli hamleyi yaptı evet, ama sonucu belirleyecek olan, bu hamle karşısında bizim vereceğimiz cevap olmayı sürdürüyor. ●●

Konfederasyonların asgari cüreti ne olmalı?

SEDAT DUREL

Hükümet ve patronlar el ele Şimşek programının yıkıcı etkisini büyütüp ülkenin büyük bir çoğunluğunu sefalette eşitleme konusunda kararlı adımlarla ilerliyor.

“Bu kötü gidişi durdurmak için sendikalar genel grev yapmalıdır,” diyerek haklı tepkilerini ifade edenlere karşı sendikal konfederasyonlar “Türkiye’de genel grev yasak”, “Hükümetin baskısı üzerimizde” gibi bahanelerin arkasına saklanabiliyorlar. Peki buna karşı yapılabilecek hiçbir şey yok mu? Eldeki güç çerçevesinde konfederasyonlar, yapabileceğinin en büyüğü ile değil de asgari cüretiyle bile hareket etse bir şeyler değişebilir mi? Sormaya çalıştığımız soru bu.

Türkiye’de asgari ücret işveren, hükümet ve en büyük işçi konfederasyonunun beşer temsilcisi tarafından oluşturulan Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirleniyor. Hükümet ve işverenlerin daima el ele kol kola olduğunu bildiğimiz üzere bu komisyonun yapısı son derecede patron yanlısı.

Komisyonunda yer alma hakkına sahip olan Türk-İş, yapısı değişene dek komisyonunda yer almayacağını ifade edip toplantılara katılmadı. Bu kadarcık adımla bile komisyonun meşruiyetinin sarsıldığını kavrayan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Işıkhan, Hak-İş ve Türk-İş’i ziyaret edip asgari ücret masasını buralarda da kurduğunu iddia etti. Öte yandan Bakan görüş almak adına dahi DİSK’in kapısını çalmadı.

Türk-İş’in asgari ücrete dair başlattığı pasif “direniş”in yanı sıra Hak-İş Genel Başkanı Mahmut Arslan, Bakanın ziyaretinin olumlu geçtiğini söyleyecek kadar eli yükseltti. Öte yandan DİSK ise bu süreç içerisinde “Gelirde, vergide adalet, insan-

ca yaşam” diyerek genel merkez yönetim kurulu ile İstanbul’dan Ankara’ya bir yürüyüş başlattı.

Bunlar konfederasyon bürokrasilerinin üzerindeki ağır işçi basıncını gösteriyor. Türk-İş dahi imzayı atıp geçemeyecek kadar tabanından korkuyor. Açık bir hükümet destekçisi Hak-İş yönetimi ise ona söylenenleri ancak yuvarlak laflarla ifade edip sorumluluğu üzerinden atmaya çalışıyor. DİSK ise İstanbul’dan Ankara’ya taşınmadan önce yolu yürüyerek tatbik edip haklı bir sloganın etrafında hareket eder görüntüsünün ardına gizleniyor.

Peki eldeki imkânlar dahiinde yapılabileceklerin sınırı gerçekten bunlar mı? Bizce hayır. Bugün başta Türk-İş olmak üzere konfederasyonlar yalnızca ellerindeki güçle, mevcut sınırlı demokratik haklarını kullanarak harekete geçseler dahi asgari ücret çok daha iyi bir seviyeye çıkar! Gücümüzün farkına varalım. Konfederasyonlar asgari ücret belirlenene kadar Çalışma Bakanlığının önünde süreci takip edeceklerini ifade eden eylemlere dair çağrılarda bulunsalar; kendi işyeri temsilcileri, uzmanları ve yönetimleri ile çıkıp yalnızca burada oturup “Açıklanacak rakamı bekliyoruz” deseler dahi daha iyi bir asgari ücret açıklanırdı.

Bugün insanca bir asgari ücret, insanca bir emekli maaşı, ücretlere enflasyon oranında zam, vergi adaleti ve kıdem tazminatı tavanında düzenleme talepleri işçi sınıfının tamamının gündeminde olan mücadele başlıkları. Bu talepler etrafında yalnızca bir iki sendikanın çabasıyla dahi Gebze Meydanları dolabildiyse, konfederasyonları asgari cürete zorlayıp bu talepleri ifade eden birleşik bir eylem programını sağlamak, insan onuruna yaraşır bir ücret ve yaşam koşullarının kurulması için güçlü bir başlangıç olmaya yeter. ●●

Vestel, krizinin faturasını işçiye kesti

Manisa Organize Sanayi Bölgesi’nin en büyük ve en bilinen sermaye grubu Vestel, son dönemde yaşadığı finansal sıkıntıları gerekçe göstererek toplu işten çıkarmalara yöneldi. Şirket yönetimi, krizin sorumlusu olarak doğrudan ya da dolaylı biçimde çalışanları işaret ederken, çözüm olarak adeta bir “topluluk kıyım” anlayışıyla binlerce işçiye kapı önüne koymayı tercih ediyor.

Vestel yıllar boyunca binlerce işçinin emeğiyle büyümüş, üretmiş ve yüksek kârlar elde etmiştir. Sendika düşmanlığıyla nam salmış şirkette işçiler asgari ücrete çok yakın maaşlarla üç vardiya bant başında çalışırken, fazla mesailerle üretimi sürdürürken, şirket kârına kâr katmıştır. Ancak işler biraz sıkıntıya girdiğinde, piyasa koşulları değiştiğinde ya da beklenen kâr oranları tutmadığında ilk başvuru yöntem yine aynı olmuştur: işçi çıkarmak. Bu durum, kapitalist sistemin

kriz anlarında gerçek yüzünü göstermesinin tipik bir örneğidir.

Burada altı çizilmesi gereken önemli bir nokta şudur: Zorlu Holding’e bağlı Vestel bugün fiilen batmış bir şirket değildir. Şirket hâlâ üretmekte, hâlâ gelir elde etmekte ve hâlâ kazanmaktadır. Şirketin ve genel olarak holdingin son yıllarda artan genel borçluluğu ise işçilerin değil patronun ve şirket yönetiminin sorumluluğu ve hatasıdır. Patronun kötü yönetiminin faturasının işçilere kesilmesi kabul edilebilir değildir. Patronların yaşadığı her darboğazda ücretler baskılanır, sosyal haklar budanır, ardından işten çıkarmalar gelir. Oysa krizi yaratan işçiler değildir; yanlış yatırımlar, plansız büyüme, kâr hırsıyla alınan kararlar ve kötü yönetimdir. Eğer bir şirket yönetilemiyorsa, bunun bedelini işçiler değil, o şirketi yönetenler ödemelidir.

HALİL DENKLER

Bu noktada sınıfsal ve sosyalist bir perspektiften çözüm nettir: Madem bu şirketler toplumsal ölçekte bu kadar büyük, madem binlerce insanın hayatı bu fabrikalara bağlı, o halde yönetilemeyen ve krizi işçilere fatura eden şirketlerin işçi denetiminde kamulaştırılması gündeme gelmelidir. Tazminatsız bir şekilde, üretimi ve istihdamı koruyacak biçimde kamulaştırma, hem emekçilerin hem de toplumun yararına.

Vestel örneğinde bir diğer önemli sorun da sendikal yapının tutumudur. Türk-Metal’in örgütlü olduğu Vestel’de, yaşanan bu toplu işten çıkarmalar karşısında sendikanın etkili bir mücadele ortaya koymaması dikkat çekicidir. Taban örgütlenmesinden yoksun, bürokratikleşmiş sendikalar çoğu zaman işçilerin değil, kendi koltuklarının derdine düşer. İşçiler ise bu yapı için yalnızca her ay dü-

zenli yatırılan aidatlardan ibarettir. Oysa gerçek sendikal mücadele, tabandan yükselen, işçilerin söz ve karar sahibi olduğu bir örgütlenmeyle mümkündür.

Bu yaşananlar yalnızca Vestel işçilerinin sorunu değildir. Manisa Organize Sanayi Bölgesi’nde Vestel’e yan sanayi olarak çalışan birçok işletmede de benzer politikalar izlenmektedir. Büyük firma işçi çıkardığında, yan sanayi de aynı yolu izlemekte; zincirleme bir biçimde binlerce emekçi güvencesizliğe itilmektedir.

Sonuç olarak, bu gidişata dur demenin yolu işçilerin birlik ve beraberliğinden geçmektedir. İşçinin sorununu ancak işçi çözer. Dayanışma, örgütlenme ve mücadele olmadan bu düzenin değişmesi mümkün değildir. Çözüm, emeği merkeze alan, üretimi toplumsal ihtiyaçlara göre planlayan ve krizin bedelinin onu yaratanlara ödetilmesini savunan bir anlayışla mümkündür. ●●

Açlık sınırının altındaki düzen

BAHADIR BEDRİ

Mehmet Şimşek'in Orta Vadedi Programı (OVP) başından beri tek bir hedef üzerine kuruluydu: talebi kısmak. Ama hangi talebi? Sermayenin ya da en zengin yüzde 10'un tüketimini mi? Hayır. Hedef alınan, işçinin sofrasındaki ekmektir. Her yazımızda altını çizdiğimiz gibi, bu program planlı bir saldırı dalgasıydı. Hedeflenen bir şekilde gerçekleşti; yeni yıl başlarken asgari ücret ilk defa resmi açlık sınırının da altında yıla başladı.

2025 yılı boyunca gördük ki şirketler 2024'te olduğu gibi 2025'te de kâr rekorları kırmaya devam etti. Bankaların bilançoları parladı, büyük holdingler "zorlu koşullara rağmen" büyümelerini sürdürdü. TÜİK'in açıkladığı son rapora göre en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik kesim toplam gelirin yüzde 48'ini aldı. Ülkenin yüzde 20'si tüm zenginliğin neredeyse yarısına el koyuyor. Üstelik bu, resmi bir kurumun itirafı. Şimşek'in programında sermayeye "dur" demek yok, sadece emeğe "kemer sık" demek var.

Gelelim yeni asgari ücrete. 2025 yılında 22.104 TL ile hayatta kalmaya çalışan işçiye, 2026 için 28.075 TL reva görüldü. Bu rakam açıklandığı gün itibarıyla çoktan açlık sınırının altında kaldı. 2026 yılı boyunca da yeni bir zam yapılmaz ise açlık sınırı ile arasındaki makas açılacak. Yani devlet ve serma-

ye el ele vererek işçiye diyor ki: Açlık sınırının altına mahkûmsun! Enflasyonla mücadelenin tüm yükü işçinin omuzlarına bindirildi. "Ücret artışları enflasyona sebep oluyor" yalanını diline dolayanlar, lüks tüketim vergilerini artırmayı, servet vergisini gündeme getirmeyi akıllarının ucundan bile geçirmedi. En zengin yüzde 10, enflasyonu fırsata çevirip servetini katlarken; işçilerin hayatları borçlandırılarak ipotek altına alındı.

Kimin istikrarı?

Ekonomik göstergeler "iyileşiyor" denildiğinde kastedilen, yabancı sermayenin Türkiye'ye daha rahat gelmesi ve parasını yüksek faizle katlayıp gitmesidir. Gençlerin geleceksizliği ve güvencesiz çalışma biçimleri kalıcı hale getirildi. Emeklilik her geçen yıl anlamsızlaştırılıyor. Bu da OVP'nin bir parçası. 21. yüzyılın ilk çeyreği biterken, Türkiye emeğin ucuzlatıldığı, kaynaklarının tarumar edildiği bir şantiyeye dönüştürüldü. Enflasyonun artış hızı yavaşlasa bile fiyatlar yerinde saymıyor, her gün etiketler değişmeye devam ediyor. Ama bizim ücretlerimiz yılda bir kez, o da ölmemize yetmeyecek kadar artıyor. Biz buna "ücretlerin baskılanması" diyoruz; yani her geçen gün daha fazla çalışıp, karşılığında daha az mal ve hizmet alabiliyoruz.

Şirket kârları patlarken asgari ücretin açlık sınırıyla imti-

hanı devam ediyorsa orada bir "başarıdan" değil, sistemli bir servet transferinden bahsedebiliriz. Emekçiler dışında bu süreçte bedel ödeyen olmadı.

Bu karanlık tablodan çıkışın yolu, Mehmet Şimşek'in piyasa dostu formüllerinde değil, işçi sınıfının birleşik örgütlü gücündedir. 2025'in bize öğrettiği en büyük ders şudur: Biz istemedikçe, biz emek ittifakı kurmadıkça o sofradan işçilere kırıntı bile düşmeyecek.

Taleplerimiz acil ve nettir:

- Asgari ücret yılda dört kez güncellenmelidir: Enflasyonun bu kadar yüksek seyrettiği bir düzende, işçiye yıl boyu aynı rakama mahkûm etmek sefaletle mahkûm etmektir. Ücretler gerçek enflasyon oranında her üç ayda bir otomatik olarak artırılmalıdır.
- Servet vergisi ve lüks tüketim vergi getirilmelidir: Krizin faturası işçiden değil; bankaların, holdinglerin devasa kârlarından ve en zengin yüzde 10'un lüks tüketiminden tahsil edilmelidir. Temel gıda ve tüketim maddelerindeki KDV ve ÖTV sıfırlanmalıdır.
- Tüm yap-işlet-devret projeleri tazminatsız kamulaştırılmalı, hazineden sermayeye giden kaynaklar kesilmelidir. Açlık sınırının altındaki bu düzeni ancak birleşik ve planlı bir mücadeleyle değiştirebiliriz. ●●

2026'da yine: Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz

İşçi sınıfı 2025 yılını emek ve kadın düşmanı iktidar politikalarına, Şimşek programına, sendika karşıtlığına, güvencesizliğe, sefalet dayatmasına karşı mücadeleyle geçirdi. 22 Ekim'den beri grevde olan, Birleşik Metal-İş'te örgütlü Smart Solar işçileri, 2026'ya da grevle giriyor. Yüzde 6'lık zam teklifini reddeden Smart Solar işçileri, patronun grev kırıcılığıyla da karşı karşıya. Bir yandan devam eden ve 150 bin metal işçisini kapsayan MESS Grup Toplu İş sözleşmesi sürecine karşı Birleşik Metal-İş'in iş durdurma ve basın açıklaması gibi eylemleri 2026'da da devam edecek.

2026'ya direnerek girenler arasında Özel Okmeydanı Hastanesi işçileri de var. Yenidoğan Çetesi'yle adını duyduğumuz Şafak Grubu'na ait hastane Kasım 2025'te "depreme dayanıksız bina" gerekçesiyle kapatılmış ancak hastanenin 200'e yakın çalışanına birikmiş alacakları ve tazminatları ödenmemişti. Hastane işçileri, yasadıkları hak gaspına karşı direnişi sürdürüyor.

Sendikal haklarının tanınması için bir yılı aşkın süredir grevde olan, Petrol-İş'te örgütlü Temel Conta işçileri de yeni yılı mücadeleyle karşılıyor. Tez-Koop-İş'te örgütlü Özel İtalyan Lisesi öğret-

MERVE ŞANLIDAĞ

menlerinin İtalyan meslektaşlarıyla eşit ücret almak için çıktığı grev sürüyor. Yine Tez-Koop-

İş'te örgütlü File Market işçilerinin sendikal bas-kılara karşı başlattıkları direniş devam ediyor.

Tokat'ta Birtek-Sen'de örgütlü Şık Makas işçileri, maaş ve tazminat alacaklarının yanı sıra sendikal haklarının tanınması için direniyor. İşçiler "diğer nedenler" anlamına gelen Kod 22 ile işten çıkarıldıkları için işsizlik maaşına hak kazanamıyordu. Mücadele sonucunda Kod 22'yi kaldırmayı başardılar, ancak tüm taleplerinin yerine gelmesi için direnişi sürdürüyorlar.

SAG Hidrolik, GM Teknik Cam, Digel Tekstil ve daha birçok işyerinde insan onuruna yaraşır bir yaşam mücadelesi sürmekte. Bu mücadelelerin bize anlattığı bir şey var: 2026'da en acil ihtiyacımız, bir emek ittifakı olmayı sürdürüyor. Birbirlerinden yalıtık mücadeleler birleşmeli; tüm sendika konfederasyonları ortak bir mücadele planıyla sahneye çıkmalıdır. "Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz" bir sloganın ötesine geçmeli, işçilerin birliği bir gerçekliğe dönüşmelidir. Karşımızdaki örgütlü iktidar ve patronlar sınıfına cevaben biz emekçilerin tek çıkış yolu bu. ●●

Zor olan çalışmak mı yoksa işsizlik mi?

CAN DENERİ

Mehmet Şimşek politikalarının faturası ilk olarak işçilere kesiliyor. Patronlar için yurtdışından ve yurtiçinden kaynaklar yaratılıyor. Yıllardır uygulanan yanlış ekonomi politikalarının ve patronların kârını koruma yöntemlerinin sonucu olarak işçiler daha büyük bir yoksulluğa itiliyor.

Gerçek enflasyonun hâlâ bu kadar yüksek seyretmesi elbette alım gücümüzü her geçen gün düşürmeye devam ediyor. Asgari ücrete yılda bir kere yapılan zam da daha üzerinden birkaç ay bile geçmeden açlık sınırının altına geriliyor.

İşten atmalar yasaklansın!

Şu anki ekonomik durumun en büyük yansıması birçok sektörde yaşanan işten çıkarmalar oldu. Şirketler kâr oranlarının düşmesini bahane göstererek çalışanların işlerine son vermeyi hızlandırdılar. Birçok işletme bu yöntem ile binlerce çalışanı kovdu bile.

Özellikle metal sektöründeki daralma sonucu işten çıkarılan çalışanların sayısı on binler olarak nitelendiriliyor. Örneğin Vestel firması son birkaç ayda binlerce çalışanı işten çıkardı.

Peki işsizler geçimini nasıl sağlıyor?

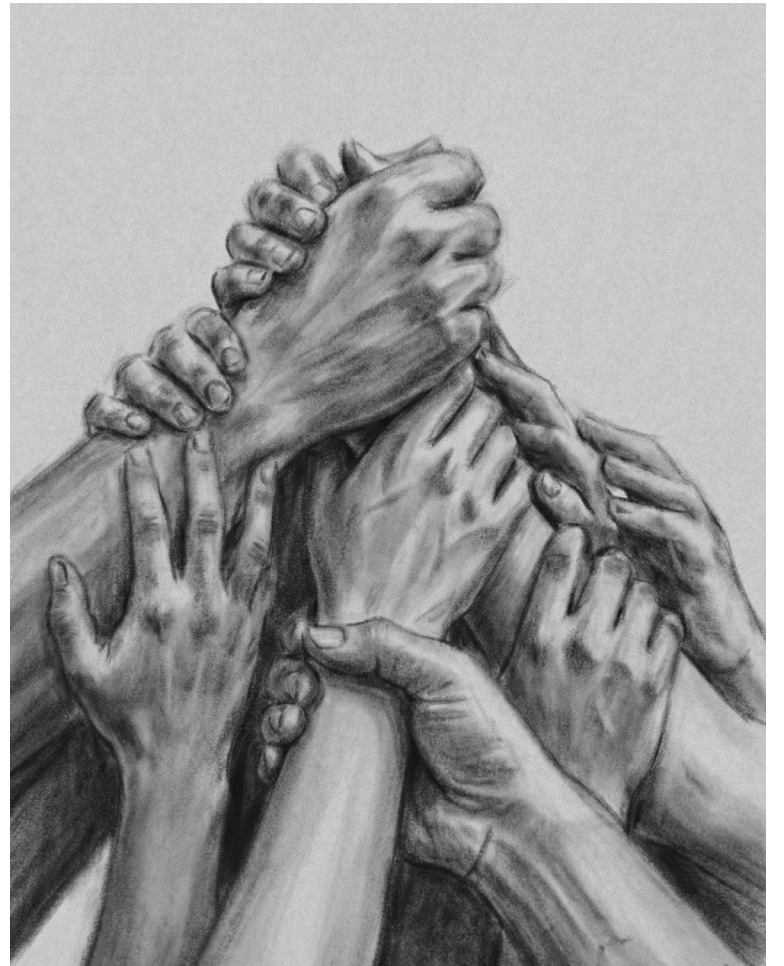
Son üç yıl içerisinde 600, 900 veya 1080 günü sigortalı geçiren ve işten çıkarılan insanlar birkaç aylığına işsizlik maaşı alabiliyor. Bu maaşlar maksimum 20.646 lira olabiliyor. Böyle bir durumda da açlık sınırının altında, kısa süreli bir gelir elde etmiş oluyorlar. Kiraların bile 20-25 bin liradan başladığı bu dönemde, verilen işsizlik maaşı ile geçinilmesi

bekleniyor. Bu emekçiler yenden iş bulana kadar kayıtsız, sigortasız yani güvencesiz ve güvensiz gününbirlik işler yapmak zorunda kalıyorlar.

İşsizliğin artması patronlar için ise ucuz işgücü fırsatı demek. Eninde sonunda çalışmaya mecbur olan işsizler düşük ücretleri ve uzun çalışma saatlerini kabul etmek zorunda kalıyor. Elbette ucuz işgücü yalnızca işsizlerden oluşmuyor; mülteciler, kadınlar ve birçok dezavantajlı grup da ucuz işgücü olarak kullanılıyor.

Olağan bir dönemde ortalama bir maaş vererek istihdam edecekleri bir işçiye, işsiz sayısının yüksek olmasını kullanarak çok daha düşük ücretlerle çalıştırıyorlar. Örneğin bir işe başvuru yapıyor ve görüşmeye çağırılıyor. Önce maaşı olması gerekenden çok daha düşük söylüyorlar, sonra "Öğle arası, sigara molası yok, masanda hızlıca yemeğini ye" diyorlar ve bizi günde en az 9-10 saat aktif mesaide tutmaya çalışıyorlar. Çünkü biliyorlar ki maddi durumumuz sıkışık ve bir işe ihtiyacımız var. Bu sıkışıklığımızı kullanarak üzerimizdeki sömürüyü maksimum düzeye çekmeye çalışıyorlar.

İşsizliğe karşı işten atmaların yasaklanması, çalışma saatlerinin düşürülerek daha fazla işçinin istihdam edilmesi; vergilerin işçilerden değil zenginlerden ve şirketlerden alınması, işyerlerinin işçi denetimine açılması ve muhasebe kayıtlarındaki kâr-zarar hesaplarının gerçek haliyle işçilere sunulması gibi talepler etrafında mücadelemizi birleştirmeliyiz. ●●

Birleşik Metal-İş Genel Başkanı Özkan Atar ile söyleşi**“Metal patronlarına karşı yürütülen mücadele Türkiye işçi sınıfının bugünü ve geleceği açısından son derece önemli”****NİSAN SÖYLEŞİ**

DİSK Birleşik Metal-İş Sendikası Genel Başkanı Özkan Atar ile MESS Grup TİS sürecine ve Smart Solar grevine ilişkin gerçekleştirdiğimiz söyleşiyi paylaşıyoruz.

154 bin metal işçisinin çalışma koşullarını belirleyecek MESS Grup TİS görüşmelerinde 5. oturumda uyuşmazlık tutanağı tutuldu. MESS’in ilk 6 ay için ortalama yüzde 10 ücret zammı, sosyal haklarda yüzde 25 artış ve üç yıllık sözleşme süresi dayatması metal işçileri açısından ne anlama geliyor?

MESS’in bu dayatmaları ve kazanılmış hakları geriye götürecek saldırıları; AKP iktidarının yerli ve yabancı sermaye tekelinin menfaati ve kaynak aktarımının ana programı olan IMF tandanslı orta vadeli programı doğrultusunda emekçilerin reel ücretlerini düşürme harekâtının bir parçası olarak metal işkolu sözleşmesindeki yansımasıdır. MESS, emek düşmanı sermaye hükümetinden aldığı destek ve cesaretle metal işçisinin haklarına saldırmaktadır.

60 günlük yasal arabuluculuk süreci başladı. Bu süreçte sendikanın öncelikleri neler olacak? Arabuluculuk sürecinden sonuç alınamazsa grev seçeneği gündeme gelecek. Birleşik Metal-İş bu sürece nasıl hazırlanıyor?

MESS grup sözleşme sürecinde, yasal müzakere süresi 8 Aralık’ta doldu ve uyuşmazlık tutanağı tutuldu. Resmi arabulucu seçimi 16 Aralık’ta gerçekleşti ve 24 Aralık’ta arabulucuya görev tebligatı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapıldı. 24 Aralık’tan itibaren arabulucunun 15 günlük yasal süresi var. 30 Aralık’ta arabulucu yasal prosedür doğrultusunda tarafları bir araya getirecek. Arabulucunun toplu sözleşme açısından taraflar üzerinde herhangi bir yaptırımı ve etkisi yoktur. Toplu sözleşmenin gidişatına ve sonucuna herhangi bir etkide bulunamaz. Biz zaten bu süreçten herhangi bir şey beklemiyoruz. Esas olan ve sürece etkisi olacak şey işveren tarafının tekliflerini gözden geçirerek anlaşma zemini yaratmaya yönelik adımlar atmasıdır.

Biz uyuşmazlıktan sonra 13 Aralık’ta Merkez Toplu Sözleşme Komisyonumuzu topladık, süreci değerlendirdik ve kurulumuzun önerilerini aldıktan sonra yönetim kurulumuz eylem programı ve takvimi oluşturdu. Bu doğrultuda 18 Aralık’tan itibaren her hafta birer gün tüm vardiyalarda birer saat iş durdurma eylemimizi gerçekleştiriyoruz. 18 ve 25 Aralık günleri etkin biçimde üretimden gelen gücümüzü kullandık, üç vardiya çalışan işyerlerinde bir günde 3 saat üretim durduruldu. Eylem programımız çerçevesinde 21 Aralık günü Gebze’de 10 binin üzerinde üyemizin katıldığı ve MESS’e tepkilerin ortaya konduğu coşkulu bir miting gerçekleştirdik. 29 Aralık’tan itibaren tüm işyerlerinde fazla mesailer kaldırıldı. Yine bölgelerde kamuoyuna yönelik eylem yürüyüş ve basın açıklamaları yapıyoruz. Bizim dışımızdaki başka sendika üyesi olan metal işçilerini de eylemlilik sürecine katmaya ve dayanışmaya çağırıyoruz. Muhtemel grev uygulamaları ya da TİS’in olası bir anlaşmayla sonuçlandırılması sürecine kadar üretimden gelen

gücümüz etkin bir şekilde kullanılacak ve eylemler sürdürülecek. Arabulucu 15 günlük süresinin dolmasını takiben raporunu yazarak taraflara resmi tebligatını yapacaktır. Raporun bize tebliğinden

kasyon ve niteliği açısından geleneksel olarak asgari ücretin üzerinde ve toplu sözleşmeli, sendikal olma oranının göreceli olarak yüksek olduğu bir işkoludur. Asgari ücretin reel olarak düşürül-

si öncesinde en çok üyeye sahip olan sendikamız Maden-İş, MESS grevleri ve mücadelesiyle siyasi iktidarı ve Türkiye burjuvazisini sarsmıştır. Zaten 1980 darbesinde işkolunda sendikal örgütlülük dengesi sermaye ve devlet tarafından zora dayalı biçimde değiştirilmiş ve kendi güdümlemlerinde yönetebilecekleri bir sendikal denge kurmaya çalışmışlardır. Burada her şeye rağmen metal işçilerinin bir kesimi sendikamız saflarında tutunarak mücadele geleneğini kesintisiz sürdürmüşler ve sürdürmektedirler.

Hatırlarsanız 2024 Aralık ve 2025 Ocak aylarında MESS üyesi uluslararası sermayeli önemli beş işletmede grevlerimiz hayata geçirilmiş, adrese teslim biçimde siyasi iktidar tarafından yasaklanmış, yasaklara rağmen tarafımızca kararlıca sürdürülmüş ve tarihsel kazanımlar elde edilmiştir. Bu kazanımlar 2025 yılı boyunca diğer sözleşmelere ve işkollarına da olumlu etkide bulunmuştur. Türkiye sermayesinin en etkin ve örgütlü kesimi olan metal patronlarına karşı işçi sınıfının yürütülecek mücadelesi Türkiye işçi sınıfının bugünü ve geleceği açısından son derece önemlidir ve sınıftan yana tüm kesimlerin bu mücadeleye omuz vermesi, başarıya giden yolda önemli bir etken olacaktır.

Bir yandan MESS süreci devam ederken öte yandan da Smart Solar’da sendikanızın grevi devam ediyor. Buradaki güncel durum ve eylem planı nedir?

Güneş enerji sistemleri alanında panel üretimi yapan Smart Solar işyerinde Grevci üyelerimiz 68. günde ilk günkü inanç, kararlılık ve coşkularıyla grevlerini başarıyla sürdürüyorlar. Smart işvereni sendikalaşma öncesinde olduğu gibi asgari ücret seviyesinde düşük maliyetler ve yüksek kâr oranıyla işçi çalıştırma peşinde. Grev başladıktan itibaren toplu sözleşmeye yönelik taleplerimize işverenin verdiği cevap, sözleşmenin bağtlanabilmesinden ve işçilerin kabulünden uzak noktada oldu. Smart patronu grevin etkinliği ve kararlılığı karşısında, çareyi grevi kırmak ve işçinin moralini bozmaya çalışmakta arıyor. Oysa içine düştüğü çaresizliği ve çıkmazı da gözler önüne seriyor.

25 Aralık’ta Gebze’de çok güçlü ve etkin grevle dayanışma şöleni gerçekleştirdik; mücadelemize maddi ve manevi önemli bir destek ortaya çıktı. İşverenin fason üretim yapmaya çalıştığı Kayseri’deki işyeri önünde, İstanbul Kavacık’taki şirket merkezi önünde, İzmir’deki diğer fabrikasında ve grevin sürdüğü Gebze fabrikası önünde etkin mücadele yöntemlerimiz ve eylemlerimiz çok yönlü hayata geçirilecek ve geçiriliyor. Yükselen mücadelemizle Smart işvereni tekrar masaya oturarak olumlu bir anlaşmanın ortaya çıkabilme zeminini yaratmaya çalışıyoruz. Grevimizle dayanışma önemli ölçüde gerçekleşiyor, tabii ki daha iyi bir sahiplenme daha geniş alanda dayanışmanın sürmesi başarıya giden yolda kritik öneme sahip. Bu grev Smart işçilerinin inancıyla, sendikamızın güçlü örgütlülüğü, deneyim ve birikimiyle mutlaka kazanılacak! Zafer direnen Smart işçilerinin olacak!

Çok teşekkür ederiz. Metal işçilerinin ve sendikanızın mücadelesinde yanınızda olmaya devam edeceğiz.

itibaren 60 günlük grev uygulama süreci başlıyor. O zamana kadar taleplerimizin karşılanması yönünde herhangi bir gelişme olmadıkça biz de grev kapsamı içerisinde olan 43 fabrikanın grev uygulaması stratejisini kurullarımızda belirleyip hayata geçireceğiz.

● **“MESS, emek düşmanı sermaye hükümetinden aldığı destek ve cesaretle metal işçisinin haklarına saldırmaktadır”**

Bugün metal işçilerinin alım gücü ve yaşam koşulları bize ne söylüyor? Asgari ücretin açlık sınırının altında açıklandığı bu koşullar sizce toplu sözleşme süreçlerini ve sendikal pazarlık gücünü nasıl etkiliyor?

2025 ve 2026 asgari ücretleri enflasyonun altında, reel olarak ücret düşürme politikasının ve orta vadeli programın hayata geçirildiği bir alan oldu. Özellikle son 10 yılda asgari ücret sadece çalışanların neredeyse yarıya yakınının direkt kapsadığı bir ücret olmaktan ziyade toplu sözleşmeliler de dahil olmak üzere tüm emekçilerin ücret seviyelerinin belirlenmesinde en önemli parametrelerden ve etkenlerden biri haline geldi. Sermaye iktidarı tarafından toplumun ücret seviyesini ve yoksulluğu yönetme aracı haline geldi. Metal işkolu işçinin kalifi-

mesi metal işkolundaki ücretleri ve toplu sözleşmeyi de baskılayan en önemli faktörlerden birisi. Sözleşmenin başlangıcı itibarıyla mevcut giydirilmiş ücretimiz asgari ücretin 2,5 katına yakın. Toplumdaki tüm emekçiler gibi metal işçilerinin de alım gücü uygulanan ekonomik politikalar neticesinde şiddetli olarak düştü ve bu toplu sözleşmeyle birlikte olması gereken yere getirmeye çalışıyoruz.

Sizce MESS TİS’i, Türkiye’de sermaye-iktidar blokuna karşı sınıf mücadelesinin neresinde duruyor ve nasıl bir ortak mücadele hattına ihtiyaç var?

● **“Sınıftan yana tüm kesimlerin bu mücadeleye omuz vermesi, başarıya giden yolda önemli bir etken olacak”**

Metal işkolu otomotivden demir çeliğe, beyaz eşyadan elektronik ve makine sektörlerine kadar ülke ekonomisinin ve ihracatının lokomotif ve belirleyici işkolu. Kısacası ülke ekonomisinin can damarı. Dolayısıyla toplu sözleşme de hem sermaye açısından hem ülke yönetimi ve siyasi iktidar açısından, özel olarak metal işçileri ama genel olarak tüm emekçiler açısından son derece kritik öneme sahip.

Tarih boyunca metal işçilerinin mücadelesi her zaman sermaye ve sermaye iktidarlarının ortak direncine ve birlikteliğine karşı yürümüştür. 1980 darbe-

CHP'nin yeni programı: “Aynı nehirde iki kez yıkanmak.”

OKTAY BENOL

Özgür Özel'in genel başkanlığında CHP bir değişim ve dinamizm süreci yaşıyor. Bu değişim ve dinamizm sürecinin iç ve dış nedenleri var. En önemli neden, CHP'nin AKP karşısında en önemli iktidar adayı parti haline gelmesi. 2024 yerel seçim zaferi bu iktidar adaylığını perçinledi. Son iki yıldır kamuoyu yoklamalarında CHP ya birinci ya da AKP ile başa baş parti olarak görünüyor. Daha da önemlisi iki dönem İstanbul'u kazanan İmamoğlu'nun cumhurbaşkanlığını da kazanabilecek aday olarak öne çıkması. Bunlar CHP'ye değişim ve dinamizm rüzgârı getiren unsurların başında geliyor.

Nitekim iktidar da tabloyu böyle okumakta. İmamoğlu dahil birçok CHP'li belediye başkanı tutuklandı. CHP'li çeşitli belediyelere kayyum atandı. CHP kongreleri iptal edildi, davalar açıldı. CHP'nin kapatılması zikredildi. CHP'ye yönelik siyasi operasyonlar bu minvalde artarak devam ediyor. Lakin bütün bunlar CHP'yi paralize etmedi. Tersine parti daha da kenetlendi. İktidar adayı parti olma hüviyeti daha

da güçlendi. İmamoğlu'nun yokluğunda Özgür Özel öne çıktı. Bir anlamda iktidarın hesabı şu ana kadar tutmadı.

CHP'nin iktidar adayı haline gelmesinde esas belirleyici unsur kendi programı ve performansı olmaktan öte iktidarın başarısızlığıydı. İktidarın başta ekonomi olmak üzere zayıf karnesi CHP'nin yerel seçimlerdeki başarısının anahtarıydı. İktidarın başarısızlığı CHP'ye bir şans sundu. CHP bu nedenle yerel yönetimlerde başarılı bir performans ortaya koyarak iktidar adaylığını daha da güçlendirmek istedi. İktidar tam da siyasi operasyonlarla bunun önünü kesmeye yöneldi.

CHP'nin son program ve tüzük kongresi de iktidar adaylığına uygun bir yeniden yapılanma anlamına gelmekte. Yerel seçimlerde sonuç üretmiş Kent Uzlaşısı politikası Kürt siyasi hareketiyle seçim ortaklığını ifade etmekteydi. Bu politika, doğası gereği hem bir işbirliği idi hem de Kürt siyasetinin talep ve duyarlılıklarını dikkate almaktaydı. CHP'nin “Güçlü Yurttaş, Güvenli Gelecek, Kazanan Türkiye” isimli

yenilenmiş parti programında özellikle “Demokrasi için Ayrımcılıkla Mücadele ve Çoğulculuk” ve “Yerellik ve Yerinden Yönetim” gibi başlıklar Kent Uzlaşısı'ndaki işbirliğine programatik bir çerçeve kazandırmaya çalışması olarak görülmeli.

İktidar adayı olarak CHP'nin her kesimden oy alabilmesi gerekiyor. Kürt oyları ise her kesim için son derece değerli durumda. CHP de Kürt oylarını kazanmak için parti programında böyle bir açılım yapmış görünüyor. Lakin başta AKP olmak üzere konu söz vermek olduğunda kimse diğerinden aşağı kalmıyor. “Terörsüz Türkiye” sürecinde Devlet Bahçeli'nin çıtayı “sözle” taşıdığı nokta bu duruma bir örnek. Ama mesele icraata geldiğinde sözler unutuluyor. Süreç adına komisyona sunulan raporlar ortada. Zarfa değil mazrufa bakmak gerekiyor. Değişim mi? Herakleitos'un dediği gibi “değişmeyen tek şey değişimdir.” Değişim hep oluyor. Önemli olan değişimin yönü ve nedeni. ●●

Aynı tezgâh, yeni vitrin

EKİN GÜVENÇOĞLU

Son günlerde bütün haber kaynakları, 90'ların Televole günlerini aratmayacak bir magazin sosuyla önümüze yeni bir skandallar serisi koyuyor. Uyuşturucu, lüks yaşamlar, kara para ve gazeteci etiketi taşıyan şaibeli figürler... Ancak ekranlarda izlediğimiz bu şov, basit bir adli vaka ya da rutin bir operasyon değil. Bu, iktidar bloğu içindeki kliklerin aynı sofrada semirdikten sonra artık doymayıp birbirlerini yemeye başladığı bir iktidar kavgası, yaldızları dökülmüş bir düzenin paylaşım savaşıdır. Bizlere “cambaza bak” denilerek izletilen bu temaşa ise, aslında çürüyen bir rejimin iç hesaplaşmasının ve yaklaşan taht savaşlarının ön gösterimidir.

Buzdağının altında ne var?

Ortada dönen olaylar sadece birkaç ismin kriminal hikâyesi değil; derin bir ilişkiler ağıdır. İşin ucunun Cumhuriyet İttifakı'na, bakanlara ve hatta Saray'ın çevresine uzanıp uzanmadığına dair sorular, meselenin basit bir yolsuzluktan öte olduğunu gösteriyor. Daha doğrusu bu tablo, iktidarın ve ona bağlı sermaye çevrelerinin paylaşım kavgasına işaret ediyor.

Üstelik bu kavga boşlukta yaşanmıyor. Türkiye'nin “hukuk devleti” performansı, 2025 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ne göre 143 ülke içinde 118. sıraya gerilemiş durumda. Aynı şekilde yolsuzluk algısında Türkiye, 2024 değerlendirmelerine göre 34/100 puanla 107. sırada yer alıyor. Verilerin ışığında, asıl istenenin ne olduğu net: Mesele adalet sağlamak ya da toplumsal huzur ve barış getirmek değil. Her yeni operasyonla yapılmak istenen, sistemi temizlemek değil; sistemin yeni sahiplerinin kim olacağını belir-

lemek. Bir başka deyişle, oyun dışı kalanları tasfiye etmek.

“Makbul vatandaş”ın suç işleme imtiyazı

2017 sonrası kurulan yeni rejim, kendisine sadakat gösterenlere geniş bir konfor alanı yarattı. Bu sistemde “makbul vatandaş” olmanın yolu, kayıtsız şartsız biatten geçiyor. Bu biat, kişilere adeta bir “suç işleme özgürlüğü” değilse bile, güçlü bir cezasızlık hissi tanıyor. Liyakatsiz ama sadık figürler, uyuşturucu ticaretinden kara para aklamaya kadar pek çok suça bulaşıp vatan, milli, yerli gibi maskelerin ardına saklanabiliyor.

Bugün ifşa edilen isimler ise bu çürümüş sistemin nedenleri değil semptomlarıdır. Yargının siyasetin arka bahçesi haline getirildiği bir düzende bu tür profillerin türemesi kaçınılmazdı ve yine olacak. Şu aşamada gördüğümüz şey şudur: İktidar ve ortakları, kendileriyle işleri bittiğinde ya da yıprandıklarında bu figürleri sahneden indiriyor.

Ne yapmalı?

Bizler, bu çürümüş düzenin aktörlerinin yer değiştirmesini izleyen seyirciler olamayız. Bu magazinell ifşaların arkasındaki gerçek çürümeyi teşhir etmeliyiz; yani denetimsizliği, rant düzenini ve yargının partizanlaşmasını. Çözüm, iktidar içi kliklerin birbirini yemesi ve onların yeni düzenlerinden umut beklemek değildir! Adalet, toplumsal eşitlik ve özgürlük temelinde yeni bir düzen için mücadele etmektir. Unutmayalım, isimler değişse de sömürü devam ediyor. Bu yüzden sözde suçlamaların tarafı olmak yerine, bu bataklığı yaratan sisteme karşı örgütlü mücadelenin parçası olmalıyız. ●●

Süreç rölantide, gözler Suriye'de

YİĞİTHAN KAVUKÇU

Hükümet ile Kürt siyasi hareketi arasında yürüyen süreç tıkanmış ama sona ermiş değil. Daha ziyade her adımın Suriye sahasındaki güçler denkleminde enklemlendiği ve sürecin içerdiği diğer tüm başlıkların ikincilleştiği bir uğraktayız.

Meclis komisyonunun nihayetinde bir tavsiye anlamına gelecek ortak raporun yazımı için önüne iki ay gibi uzunca bir süre koymuş olması da içine sıkışılan “bekleyelim, görelim” pozisyonunu açığa vuruyor.

Siyasi partilerin komisyona sunduğu raporlar incelendiğinde, olağan koşullarda uzlaştırılması mümkün olmayan “terörün tasfiyesi yoluyla güvenliğin tesisi” ve “barış yoluyla demokratikleşmenin inşası” şeklinde iki zıt perspektifin varlığını muhafaza ettiği görülüyor. Fakat

Suriye'deki anlaşmazlık sulh ile çözülmüşse masanın iki tarafı da pragmatik davranarak bir orta yol bulmayı zorlayacaktır.

Gelgelelim, bu topraklarda bir asrı aşkın süredir devam eden ulusal sorunun Kürt halkının hak ve özgürlükleri tam bir güvence altına alınmadan çözülemeyeceği de mevcut sürecin böyle bir çözüme hizmet etmekten uzak olduğu gerçeği de kendini farklı olaylarda açığa vuruyor.

Suriye Kürtlerine sabah akşam parmak sallanıyor. En ufak statü ihtimali hararetle reddediliyor. Bir yandan ABD emperyalizminin dümen suyunda Şara hükümeti ile İsrail'in arasını hoş tutmaya mesai harcanırken öte yandan Suriye Kürtleri İsrail'in paralı askeri ilan edilerek şeytanlaştırılıyor. Demek ki bırakalım demokratikleşmeyi, kalıcı bir barış

için dahi terk edilmesi gereken siyaset halen devrede: “Kürt anasını görmesin.”

Halbuki Kürt sorununun ortaya çıkışı ve derinleşmesi en başta Türk egemen sınıflarının bu tutumunun sonucudur. Keza bu sorunun çözümü, bir bütün olarak demokrasi meselesinden ayrı da düşünülemez. Cumhuriyet tarihi boyunca Kürtlerin -ve elbette egemen ulus dışında kalan tüm diğer kimliklerin- tabi kılınması, ülkede hiçbir zaman asgari bir burjuva demokrasisine yaklaşamamış olduğu gerçeği atlanarak kavranamaz.

Nitekim içeride de “yahu bu memlekette bir şeyler değişecek galiba” denilmesini mümkün kılacak bir rüzgâr yok, aksine yaprak kımıldamıyor: Kürt halkı için ulusal demokratik mücadelesinin sembollerinden biri haline gelmiş Ley-

la Zana'ya, aslında onun şahsında Kürt halkına stadyumlar dolusu ırkçı lümpen tarafından organize şekilde sövülürken, mesele iktidar sözcülerince göstermelik bir iki kınama lafiyla geçiştiriliyor.

Burada da meselenin bir bütün olarak siyasal demokrasi ile olan kopmaz bağına yeniden işaret etmek gerekiyor. Demokratikleşme yönünde atılması gereken adımların dile getirilmesi iktidar cenahınca meseleyi sulandırmak olarak kodlanırken; Demirtaş, Yüksekdağ, Atalay hâlâ rehin tutulurken; kayyum siyasetinden geri adım atılmamışken; İmamoğlu ve CHP'yi hedef alan siyasi operasyon ve davalar sürerken bu siyasal atmosferde ırkçı aparatların cesaret bulması normal değil mi? ●●

“Serap artık özgür, bu feminist hareketin kazanımlarından biri oldu”

NİSAN SÖYLEŞİ

Yedi yıllık evliliği süresince fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalan Serap Avcı, hayatını savunduğu için bir yıldır tutuklu yargılanıyordu. Davanın son duruşmasında Serap meşru müdafaada sınırın aşılması sebebiyle cezaya yer olmadığı kararıyla tahliye edildi. Bu karar, benzer davalar için emsal olabilecek önemli bir kazanım. Davayı yakından takip eden ve Serap'ı süreç boyunca yalnız bırakmayan Serap İçin Feministler grubundan Evrim Gürenin ile konuştuk.

Serap ile tanışmanız, dava sürecine dahil olmanız nasıl gerçekleşti?

Serap'la tanışmamız, yedi yıllık evliliği boyunca sistematik şiddete uğradığını Mor Çatı'ya anlattığı mektupla oldu. 17 Nisan'ı 18 Nisan'a bağlayan gece onu balkondan atmaya kalkan, öldürmekle tehdit eden kocası Yasin'in elinden kurtulmak için, ölmek için öldürmek zorunda kaldığını, bu sebeple “eşi kasten öldürme” suçundan Bakırköy Cezaevi'nde olduğunu anlatıyordu mektupta. Bu mektupla beraber feministler hızlıca bir araya gelerek Serap Hayatta Kaldığı İçin Hapiste kampanyasını başlatıp dava sürecine dahil olduk.

Serap tüm bu yedi yıl boyunca neler yaşamış, hangi kaygılarla ilişki içinde kalmaya devam etmiş, biraz bahsedermisin?

Aslında altı duruşma boyunca gördük ki Serap'ın evliliği boyunca yaşadıkları şiddet dolu ilişkilerde, evliliklerde kalmaya devam eden her kadının hikâyesiyle çok benzer. Serap evliliği boyunca sistematik olarak fiziksel, psikolojik, ekonomik şiddet görmüş. Tanık olduğu şiddet sebebiyle çocuğu 2 yaşından beri konuşmıyor.

Boşanmaya her karar verdiğinde kocası Yasin tarafından ailesinin başına gelebileceklerle, çocuğunu bir daha görememekle tehdit edilmiş. Serap'ın maruz kaldığı sistematik şiddet duruşmalarda karşı tarafın tanık beyanlarından bile görmek mümkündü. Yasin'in Serap'a sürekli şiddet uyguladığı, ardından barışmak için hediyeler, çiçekler aldığı, onu yemeğe çıkardığı anlatıldı. Karşı tarafın avukatlarının anlatılanlara yorumu ise “Yasin ne kadar sevgi dolu, iyi bir insan. Bakın Serap mutlu olsun diye çiçek almış” oldu.

Feministler olarak bizler çok iyi biliyoruz ki erkekler uyguladıkları şiddet sonrasında kadınlara hediye alır, pişman olduklarını söyler, bunun bir daha yaşanmayacağına dair sözler verir, affedilmek isterler. Erkekler kadınları şiddet gördükleri evliliklerden, ilişkilerden çıkıp kendi hayatları-

nı kurmasınlar diye bu şiddet döngüsü içinde tutarlar. Sistematik şiddet diye anlattığımız şey tam da bu aslında.

Altı duruşmayı da sadece avukatlarla değil, isteyen her kadının katılabileceği bir kampanya grubuyla takip ettiniz. Bu “feminist dava takibini” nasıl örgütlediniz? Bu yöntemin dava sonucuna bir etkisi oldu mu sizce?

Duruşmaları, duruşmalara çağrılarını, savunmanın politik çerçevesini, basın metinlerini, basın ile iletişimi vb. düzenli toplantılar yaparak kolektif örgütledik. Duruşmalarda önümüze çıkan her yeni durumu kamuoyu ile paylaşmak, kadınların gözünün kulağının bu davada olmasını sağlamak ve tabii ki Serap'a özgürlük talebini yaygınlaştırmak için çabaladık her birimiz. Bir kadının yaşadığı erkek şiddetinin münferit olmadığının, tüm kadınları etkilediğinin politikasını yapma

biçimlerinden biri de feminist dava takibi yapmak. Serap davası da onlardan biri oldu. Uzun yıllardır kadın cinayetlerini, hayatına sahip çıkan kadınları ve cinsel saldırı davalarını feministler kolektif takip ediyor, kampanyalar yapıyor. Bu mücadele sayesinde haksız tahrik indirimin tartışılmasından erkek şiddetinin artık töre, namus, aşk cinayeti olarak tanımlanmamasına dek birçok kazanım elde ettik.

Serap için verilen mahkeme kararı feminist hareket adına müthiş bir kazanım. Bu sürecin daha önce takip edilen benzer dava süreçlerinden ayrılan yönleri neler? Hem takip hem sonuç açısından... Bundan sonraki davalara da olumlu bir yansımaları olur sanırım?

Evet, Serap artık özgür ve bu, feminist hareketin son zamanlarda elde ettiği kazanımlardan biri oldu. Çok sevinçliyiz. Davanın 5. duruşmasında savcı,

Serap'ın kasten öldürmenin nitelikli halinden cezalandırılması ve haksız tahrik indirimi uygulanması yönünde mütalaa verdi. Savcının verdiği bu mütalaa Serap'ın anlattığı sistematik şiddet beyanı, komşusunun olay gecesine ve Serap'ın öldürülmesinden korktuğuna dair anlattıkları yoktu. Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı'nın hazırladığı rapor ve İstanbul Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı raporu yer almıyordu. Sadece haksız tahrik indirimi vardı. Bizler ise buna itiraz ettik. Serap'ın o gece gördüğü şiddet, balkondan atılmaya çalışılması, kafasında ütü masasının kırılması üzerine can havliyle Yasin'i bıçaklaması haksız tahrik değil meşru müdafa olarak değerlendirmeli dedik.

Mütalaa bir diğer öne çıkan şey ise Serap'ın hiç polise şikâyetinde bulunmaması oldu. Şiddet sonrasında polise gitmek savcıya göre “hayatın olağan akışına aykırıydı”. Şiddete uğrayan kadınları, şiddete uğradıkları o evlere geri göndermek, şikâyetinde bulunmalarını engellemek bir polisin hayatının olağan akışı olabilir. Destek mekanizmalarının olmadığı yerde kadınlar için hayatın olağan akışı ise cezasız kalacağını bildiği erkeklerin şiddetine çoğu zaman sessiz kalmak. Karşı tarafın avukatlarının “birkaç kırık olsaydı durum başka olurdu”, “beyin sarsıntısı olsa meşru müdafaayı konuşurduk o zaman” gibi ifadelerle bir kadının evliliği boyunca uğradığı şiddeti nasıl normalleştirdiğini görmüş olduk ve buna itiraz ettik. Savcının mütalaaasına rağmen mahkeme heyeti oybirliği ile meşru müdafaada sınırın aşılması nedeniyle cezaya yer olmadığı ve Serap'ın tahliyesi yönünde karar verdi. Umarız benzer davalarda emsal karar olur bu dava. ●●

Lgbti+ların örgütlenme özgürlüğü engellenemez!

ELİF BOZKURT

Geçtiğimiz günlerde İzmir 3. Asliye Mahkemesi, Genç LGBTİ+ Derneği'nin kapatılmasında karar kıldı. Derneğin sosyal medya hesaplarında geriye dönük yapılan taramalar sonucu 5 ayrı paylaşım “müstehcen” olduğu gerekçesiyle İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına ihbar edilmiş ve savcılık tarafından kapatma davası açılmıştı. Mahkeme, “söz konusu paylaşımların birçok kişi tarafından görüntülenerek geniş kitlelere ulaştığı, bu paylaşımlar ile toplumunun bireylerini lezbiyen, gay, biseksüel, transvesti veya transseksüelliğe

özendirici ve teşvik edici davranışlara yönlendirebileceği; söz konusu paylaşımların toplumun ahlaki değerlerine ve T.C. Anayasasının 41. Maddesine uygun olmadığı” gibi uydurma gerekçelerle derneğin kapatılması kararını aldı.

Bizler biliyoruz ki bu hukuksuz karar, türünün ilk örneği değil. Hacettepe'de ve Boğaziçi'nde lgbti+ öğrenci kulüplerini kapatarak örgütlenme özgürlüğümüzü engelleyenler, Yıldız Tar'ı aylarca hapsedenler, Onur Yürüyüşleri ve 8 Mart, 25 Kasım eylemlerinde bayraklarımızı suç unsuru sayanlar bulunduğu

mu her alana bütün gücüyle saldırmakta.

Bornova Sokak'ta trans kadınların evlerini mühürleyen, cezaevlerinde lgbti+ları ölüme sürükleyen rejim elbette ki örgütlü mücadelemizden korkuyor ve bunun önüne geçmek için her türlü yolu arıyor. Rejim “aile yılı” safsatasıyla kadınları eve hapsedmeye çalışırken lgbti+ları kriminalize etmekte ve toplumsal bir nefret unsuruna dönüştürmekte. Doğum oranlarını yükseltmek ve kadınları kontrol etmek, kadınların emeğine çökmek için bütün dizginleri elinde tutmak isteyen rejim “top-

lumsal cinsiyet” kelimesini dahi kendisine bir tehdit olarak görüyor.

Aslında rejim bizleri kendisine birer tehdit olarak görmekte pek de haksız sayılmaz. Kadın ve lgbti+ların ekonomik ve demokratik talepleri için örgütlenip mücadele etmeleri, kendisini patriyarkal kapitalizm içerisinde kuran Tek Adam rejimi için oldukça büyük bir tehdit. Bizler de bunu bildiğimiz için diyoruz ki; alışın, buradayız, gitmiyoruz! Lgbti+lar ve kadınlar olarak ne haklarımızdan ne de hayatlarımızdan vazgeçiyoruz. ●●

Soykırım ateşkesle sürerken

ENES KARAKAŞ

Gazze Şeridi'nde Siyonist İsrail'in iki yılı aşkın zamanıdır sürdürdüğü ve çoğunluğu kadınlar ile çocuklar olmak üzere yaklaşık 71 bin kişinin ölümüne yol açan soykırım, 10 Ekim'de imzalanan ateşkese rağmen devam ediyor. Gazze hükümetine göre, bölgeye günlük olarak ulaşması gereken insani yardım tırlarının yalnızca 244'ü Gazze'ye giriş yapabiliyor. Oysa anlaşmaya göre her gün 600 tırın Şerit'e girmesi kararlaştırılmıştı.

Ayrıca Gazze Şeridi'nde kışın başlaması ve soykırım sonucunda çöken altyapının da etkisiyle, şiddetli soğuklar nedeniyle hipotermi sonucu yaşamını yitirenlerin sayısı 13'e yükseldi. Gazze'de yaşanan selin ortaya çıkardığı görüntüler, insanların çadırlarda yaşamaya zorlandıkları koşulların ne denli ağır olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Bunun yanında işgal ordusu ateşkesi en az 875 kez ihlal ederken, ateşkesin ilan edilmesinden bu yana katledilen Gazzelilerin sayısı en az 411 olarak kaydedildi.

Korsan devlet İsrail, Gazze'de soykırımı sürdürürken hapis-

hanelerde Filistinli mahkûmlara yönelik işkenceyi de devam ettiriyor. Geçtiğimiz ay Damon Hapishanesi'ndeki kadın mahkûmlar, sistematik saldırılara maruz kaldıklarını açıkladılar. Aynı şekilde Batı Şeria'da da yüzlerce ev işgal ordusu tarafından yıkıldı ve binlerce Filistinli yerinden edildi.

İsrail bölgede soykırımcı politikalarını sürdürürken, geçtiğimiz ay Birleşmiş Milletler'de alınan bir kararla emperyalizmin Gazze'yi yeniden sömürgeleştirmeyi hedeflediğini yine bu satırlarda ifade etmiştik. Alınan karar doğrultusunda Filistin direniş örgütlerinin silahsızlandırılması hedefinin nasıl hayata geçirileceği temel bir tartışma konusu olmayı sürdürüyor. Buna karşılık Filistin direnişi, işgal sona ermeden silahlarını bırakmayacağını bir kez daha yineledi. Türkiye'nin de aralarında bulunduğu arabulucu ülkelerin, Filistin direnişine silah bırakması yönünde baskı uyguladığı biliniyor. Tüm bunlar yaşanırken işgal devletin bakanı Katz, Gazze'deki işgali sürdüreceklğini ve ne Gazze'den ne de Suriye'den çe-

kileceklerini açıkça dile getirdi. Bu tablo, Tek Adam rejiminin soykırımcı İsrail'e değil, Filistin direnişine baskı uygulamayı tercih ettiğini bir kez daha ortaya koyuyor.

Emperyalist devletler ve bölgedeki gerici rejimler, soykırma rağmen İsrail'in ulaşamadığı hedefleri gerçekleştirmesi için çalışıyor. Buna karşılık Filistin halkının en büyük güvencesi, dünya halklarının dayanışması olmayı sürdürüyor. İtalya'da gerçekleşen genel grev, İngiltere'de açlık grevindeki tutsak Palestine Action üyeleri için düzenlenen eylemler ve yeniden hazırlıklara başlayacaklarını duyuran Küresel Sumud Filosu bu dayanışmanın somut örnekleri arasında yer alıyor. Tüm bu mücadeleler öncelikle ateşkesin ikinci aşamasına geçilmesi, işgal güçlerinin Gazze Şeridi'nden tamamen çekilmesi ve Şerit'in yeniden inşası için gerekli seferberliklerin başlıca örnekleridir. Bizler de bu topraklarda Gazze için seferber olmalı ve **“İsrail'e Tam Ambargo”** talebini yükseltmeye devam etmeliyiz. ●●

Suriye'de Esad'sız bir yıl: Özgürlük ve Onur mücadelesi sürüyor!

İUB-DE

Esad rejiminin devrilmesinin yıldönümünde İşçilerin Uluslararası Birliği - Dördüncü Enternasyonal bir açıklama yayımladı. Açıklamanın tamamına internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

8 Aralık 2024'te 54 yıllık Esad hanedanlığının son bulmasıyla, yalnızca Suriye değil tüm bölgenin geleceğinde yeni bir sayfa açıldı. Suriye'deki değişim, 2010 sonunda Tunus'ta başlayarak tüm bölgeye yayılan devrimci dalganın 2011 Mart'ında Suriye'ye ulaşması ve halkın “özgürlük ve onur” talepleriyle sokakları zapt etmesiyle başlamıştı.

Rejimin yıkılmasıyla birlikte, halk işkence ve katliam merkezleri olan zindanlara kilit vurdu, politik tutsaklar özgürlüğüne kavuştu ve Suriye halkı ifade ve örgütlenme özgürlüğü bağlamında önemli kazanımlar sağladı. Bununla birlikte, son bir yıl içerisinde devrimin kazanımlarını tehdit eden çok vahim gelişmeler yaşandı. Sahil ve Süveyda'da gerçekleşen katliamlar yeni dönemin kırılma anı olduğunu gösteren en önemli olaylardı. Siyonist İsrail'in güneydeki işgalini genişletmesi ve askeri operasyonlarını sürdürmesi, emekçi halkın ekonomik ve sosyal koşullarında hiçbir ciddi ilerlemenin olmayışı, kadın haklarını tehdit eden gelişmeler bu dönemin diğer belirleyici başlıklarıydı.

Fırsatlar ve tehlikelerle dolu bu yeni dönemin temel belir-

leyeni, rejimin yıkılmasının ardından iktidarın, devrimin “özgürlük ve onur” taleplerini temsil etmeyen bir geçici burjuva hükümetin eline geçmiş olmasıdır. Geçici hükümet, bu dönemde temel olarak iki temel politika üzerinden ayakta kalmaya çalıştı. İlk olarak, eski rejimden miras kalan mezhepsel ve ulusal bölünmeleri kullanarak ülkenin Sünni Arap çoğunluğunun temsiliyetini kendi tekeli altına almaya çalıştı. Bu doğrultuda ülkenin kadim ve asli bileşenleri olan ulusal ve mezhepsel azınlıkları bir tehdit olarak göstermekten geri durmadı. Geçici hükümetin diğer temel politikası ise, her ne pahasına olursa olsun, bölgesel ve küresel güçlerin desteğini almak oldu. Uluslararası tanınırlıkla meşruiyetini sağlamaya çalışan geçici hükümet, bu yönde her türlü tavizi vermeye hazır bir politika izledi.

Geçici hükümet, somut kazanımlar için “zaman istemeye” devam ederken, biz “yaptıklarınız yapacaklarınızın teminatıdır” diyoruz. Bu nedenle, rejimin devrilmesinin yıldönümü eylemlerine somut talep ve sloganlarımızla katılıyoruz. Suriye devriminin hakiki talepleri yalnızca Suriye emekçi halklarının bu doğrultudaki seferberliği yoluyla gerçekleştirilebilir ve bir işçi ve halk hükümeti iktidarı altında kalıcı ve kesin kazanımlar haline gelebilir. Esad rejimi devrildi ama özgürlük ve onur mücadelemiz sürüyor! ●●

2025'i geride bırakırken isyanlar, potansiyeller ve eksikler

Geride bıraktığımız 2025'in hafızalarda sa-

BARAN MİHALİÇ

vaşlar, süregiden soykırımlar, bölgesel gerilimler, artan savaş bütçeleri, dünya genelinde emekçi kesimlere yönelen saldırılar ve sosyal çalkantılarla yer ettiğini söyleyebiliriz. Öte yandan yine 2025, tüm olumsuzluklarıyla birlikte pek çok

direniş ve seferberliğe de ev sahipliği

yapmasıyla, devrimcilerin gitgide aciliyet kazanan enternasyonal görevlerine ümitvar bir çağrı olarak da görülebilir.

Karşımızda duran son örnek Bulgaristan. 2025'in sonuna gelirken yürürlüğe konan bütçe tasarısıyla sosyal harcamalarda

yapılacak kesintiler artırıldı. Yolsuzluklarla anılan siyasi iktidarın bütçeyi nasıl harcayacağı konusunda bir güven vermemesi, avroya geçiş süreci ve enflasyon altında ezilen halkın durumunun daha da kötüleşeceğine yönelik endişeyle birlikte bu programa yönelik itirazları körükledi. Bu tablo içinde 26 Kasım'da başlayan protestolar, bütçeden geri adım atıldıktan sonra da devam etti. Talepler hükümetin istifası ve seçimdi. Hükümet de bu dalgaya direnmayip istifasını açıkladı. Yerine ise liberal demokrat muhalefet geçti. Kitleler dünün oligarklarına karşı bir muharebeyi kazandı. Ancak devrimci siyasetin eksikliği, yarın bütçelerin uğruna altın tepside sunulacağı yeni oligarklar yaratmaktan başka seçeneği olmayan kapitalizme karşı olan asıl savaşın ertelenmesine neden oldu. Üstelik bu boşluk, merkez ve sağ siyasetlerce doldurulmaya çalışıldı.

Aslına bakarsanız bu durumla 2025 boyunca başka gelişmekte olan ülkelerde de karşılaştık. Bu süreçler hükümetlerin devrilmesine, hatta parlamento baskını gibi olaylara kadar ilerleyebildi. Ancak karşı çıkışların ve taleplerin anlamlı ve yapısal bir çözüm için örgütlenememesi, en radikal ve şiddetli biçimler alan seferberliklerde bile kitleleri hükümet değişikliklerine, sistem içi partilerin “değişim” vaatlerine ümit bağlamaya itti. Stalinist ve kampçı siyasetlerse tıpkı geçen on yılda olduğu gibi isyanları ve taleplerini emperyalistlerin ya da yerel gericilerin müdahalelerine indirgemeye kadar götürdü. Oysa devrimci örgütlerin yokluğunun yarattığı boşluk bir gerçek olmakla ve bu boşluğu zaman zaman gerici güçler doldurabilmekle birlikte işçileri ve gençleri sokağa döken taleplerin gerçekliği hâlâ burada. Bu taleplere hitap ede-

bilecek etkili bir devrimci siyasetin inşasının gerekliliği de.

Öte yandan 2025'in seferberlikleri gerçekten umut yeşertici nitelikler de sergiledi. Bunların en etkileyici olanlarından biri Avrupa ülkelerinde gelişen grev ve seferberliklerin Filistin halkının mücadelesiyle bağlantısıydı. İtalya ve İspanya başta olmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerinde işçiler emek mücadelelerinin antiemperyalist mücadeleleriyle, soykırma karşı mücadeleyle ilişkisini, hem söylemleriyle hem de pratikleriyle etkili bir şekilde kurdular. Soykırımcı Siyonist yapıyla mücadelenin kendi sömürücü iktidarlarına karşı mücadeleden bağımsız olmadığının ve üretmekten gelen güçlerinin bilinciyle hayatı durdurdular. Sınıf bilincinin bu kadar nitelikli yansımaları, şüphesiz dünya işçileri için büyük bir kazanım olarak tarihteki yerini aldı.●●

Yoksulluk, çocuk işçiliği, okul terkleri: 2025'te Türkiye'nin çocukları

2025 yılı, Türkiye'de çocuk hakları alanındaki ağır ve yapısal sorunların devam ettiği bir dönem oldu. Özellikle deprem bölgesindeki çocuklar, çocuk işçiliği ve artan çocuk yoksulluğu gibi başlıklarda tablo endişe verici düzeyde... Yayınlanan raporlar, çocukların yaşam haklarından eğitime erişimine kadar birçok alanda ciddi ihlallerle karşı karşıya kaldığını gösteriyor. Ülke, 2025 boyunca derinleşen ekonomik kriz, güvencesiz çalışma koşulları ve yetersiz kamu hizmetlerinin gölgesinde, en temel insan haklarından mahrum bırakılan çocukların acı tablosuna tanıklık etti.

6 Şubat depremlerinin üzerinden geçen neredeyse üçüncü yılda, depremden etkilenen 11 ildeki çocukların yaşam koşulları ve haklarına erişimi en kritik sorunlardan biri olmaya devam etti. Bölgede psikososyal destek hizmetlerinin yetersizliği ve çocuk dostu güvenli alanların sınırlı kalması, çocukların deprem travmasını atlatmasını zorlaştırdı. Kalıcı konutların gecikmesi, konteyner kentlerdeki eğitim olanaklarının kısıtlılığı ve öğretmen açıkları nedeniyle binlerce çocuk, nitelikli eğitim haklarından mahrum kaldı. Okul terk oranlarında bölgede artış gözlemlendi. Hijyen, sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma koşullarına erişimdeki zorluklar, özellikle kış aylarında çocuk sağlığını tehdit etti.

2025 yılında çocuk işçiliği, özellikle Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) programı üzerinden yaşanan ölümlü iş kazaları ve sömürü iddiaları nedeniyle gündemin merkezine oturdu. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi verileri, durumun vahametini gözler önüne serdi. Son bir yılda tespit edilebildiği kadıyla 91 çocuk işçi

yaşamını yitirirken, bunlardan 17'sini MESEM'e kayıtlı çocuklar oluşturmaktadır. Bu ölümlerin ana nedenlerinin başında denetimsizlik geliyor. MESEM programı; mesleki eğitim adı altında çocukları güvencesiz, düşük ücretlerle ve ağır sanayi başta olmak üzere birçok sektörde çalışmaya zorladığı için eleştirildi. Yapılan açıklamalarda, bu uygulamanın çocukları erken yaşta işgücüne iterek eğitim haklarını gasp ettiği ve onları iş kazalarına açık hale getirdiği vurgulandı. Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı bu merkezlerin, ucuz işgücü talebiyle birleşerek çocuk işçiliğinin "yasal" bir kılıfı haline gelme riski taşıdığı belirtiliyor. Ekonomik zorluklar, çocukları okul sıralarından alıp tehlikeli atölyelere, tarlalara ve sanayi tesislerine itmeye devam ediyor. İSİG Meclisi verilerine göre, ölümlerin dağılımında dikkat çekici bir değişim yaşandı: Geleneksel olarak tarımda yoğunlaşan çocuk işçi ölümleri, son dönemde kent merkezlerine ve sanayi sektörüne kaydı. Hayatını kaybeden çocukların

BAKIŞ DOSTEL

sektörlere göre dağılımı şöyle: tarımda 20 çocuk, sanayide 19 çocuk, inşaatla 17 çocuk.

Çocuk yoksulluğu daha da derinleşiyor

Ekonomik kriz, çocuk yoksulluğunun derinleşmesine yol açarak, çocukların en temel haklarına erişimini doğrudan engelledi. Milyonlarca çocuk yetersiz beslenme riskiyle karşı karşıya kalırken, geçim mücadelesi veren aileler, çocuklarını okula göndermek yerine eve destek olması için merdiven altı atölyelerde çalışmaya yönlendirdi. Bu durum, özellikle ortaöğretimde okul terklerinin artışına neden olarak, eğitim hakkının önündeki en büyük engel haline geldi. Derinleşen ekonomik kriz, ailelerin çocukların en temel haklarından fedakârlık ederek geçim mücadelesini sürdürmesine yol açarak, çocuk yoksulluğunu eğitim hakkı ihlallerinin temel kaynağı haline getirdi. TÜİK verilerine göre Türkiye'deki çocukların

yüzde 31,3'ü yoksulluk sınırının altında yaşarken, medyan gelir ölçütü kullanıldığında bu oran yüzde 42,4'e kadar yükseliyor. Bebeklerde yoksulluk oranı ise yüzde 41,4 ile en yüksek seviyede. Derin Yoksulluk Ağrı'nın raporları, çocukların beslenme ve giyim gibi temel ihtiyaçlara erişimde ciddi zorluklar yaşadığını sürekli olarak gündeme getiriyor. Eğitim-İş Sendikası'nın raporuna göre, 2023-2024 döneminde 612 bin çocuk zorunlu eğitim dışında kaldı. Yoksulluk nedeniyle yaşanan okul terklerinin sonucu olarak, çocuk işçi sayısı 2022'de 619 binden 2024'te 869 bine yükseldi. Ortaöğretimde her 10 çocuktan biri eğitim alamazken, ortaöğretim tamamlama oranı yüzde 77,9'da kaldı.

Çocukların yaşam hakkı ihlalleri alarm verici boyutta

Çocukların yaşam hakkı ihlalleri sadece iş cinayetleriyle sınırlı kalmayıp; yetersiz kamu hizmetleri, denetimsizlik ve güvencesiz yaşam koşulları nedeniyle de alarm verici boyutlara ulaştı. Yılın ilk ayların-

da medyaya yansıyan ve FİSA Çocuk Hakları Merkezi'nin raporladığı veriler, yüzlerce çocuğun çeşitli nedenlerle hayatını kaybettiğini gösterdi. Bu ölümlerin büyük bir kısmı, kamu hizmetlerindeki (sağlık, eğitim, denetim) ihmaller ve pozitif koruma yükümlülüğünün yerine getirilmemesinden kaynaklandı. Yaşam hakkına yönelik en büyük tehditler arasında trafik kazaları, yangınlar, boğulmalar ve bireysel silahlanma sonucu yaşanan ölümlerin yanı sıra şiddet ve istismar olayları da yer aldı. FİSA Çocuk Hakları Merkezi'nin medya taramasına göre, 2025 yılının ilk 8 ayında (Ocak-Ağustos) en az 622 çocuk yaşamını yitirdi (ilk 5 ayda 365, Haziran-Ağustos'ta 257 çocuk.) En az 212 çocuk, kamu hizmetlerindeki ihmaller ve pozitif yükümlülüğünün yerine getirilmemesi sonucu hayatını kaybetti. Bu çocuklardan 53'ü yangınlarda yaşamını yitirdi. Özellikle Bolu'da bir otelde çıkan yangın gibi olaylar, denetim eksikliği ve güvencesiz hizmet koşullarının yıkıcı sonuçlarını gözler önüne serdi. Barajlar ve sulama kanallarında en az 26 çocuk boğuldu. Sağlık hizmeti alırken 27 çocuk, eğitim hizmeti alırken ise 14 çocuk hayatını kaybetti.

Çocukların hak öznesi olarak kabul edilmesi ve haklarının korunması için daha güçlü bir toplumsal ve siyasal irade sergilenmesi esastır. Bu bağlamda, devletin çocuk işçiliğini yasaklayan, yoksulluğu ortadan kaldıran ve çocukların güvenli bir ortamda yaşama ve nitelikli eğitim alma hakkını koşulsuz sağlayan politikaları ivedilikle hayata geçirmesi için mücadelenin yükseltilmesi, kaybedilen her bir can ve çalınan her bir çocukluk için ertelenemez bir zorunluluktur. ●●

2026'da gençliğe ayrılmayan bütçeler

ZIRHLI TREN

2025, işçi-öğrenci gençliğin önemli mücadele deneyimlerinin içinden geçtiği bir yıl oldu. Yeri geldi 19 Mart gibi demokratik bir seferberliğin önemli bir aktörü oldu; yeri geldi yemekhane ve yurt hakları için harekete geçti. Bütün bu mücadeleler parçalığını aşamasa da geriye önemli dersler bıraktı.

Bu dağınıklığın karşısında ise sermaye ve rejim kanadı saldırılarını sistematik ve planlı bir şekilde devam ettiriyor. Malum sene sonunda bütçe görüşmeleri nihayete erdi. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın bütçesi 300 milyar 302 milyon TL ile 2025'teki yüzde 1,45 oranından, hiçbir ihtiyacı karşılamayacak olan cüzi bir artışla, yüzde 1,46 oranına denk geldi. Orta vadede bu oranın düşürülmesinin hedeflendiğini unutmayalım. Bu bütçenin yüzde 78,6'sı ile en yüksek payını Yükseköğretim Programının almasına rağmen bu da öğrencilerin

ihtiyaçlarını karşılamaktan hayli uzak. Gençlik Örgütleri Forumu'nun 2026 bütçesi bilgi notuna göre "İstanbul'da 100 öğrenciye yalnızca 6,5 yatak, Ankara'da 14,9, İzmir'de 23,6 yatak düşüyor." Bu yataklardan birine "düşen" bir öğrenciyi ise niteliksiz yemekhaneler, hijyen, çamaşırhane ve ısınma sorunları bekliyor.

KYK burs ve kredileri ise gençliğe ayrılmayan bütçenin diğer bir yüzünü oluşturuyor. 2025 yılında 3 bin TL olan KYK burs miktarının bu sene 4 bin TL'ye çıkarılması öngörüldü. Daha önce bu satırlarda dile getirdiğimiz üzere 2020 yılında asgari ücretin yaklaşık dörtte birine denk gelen burs miktarı, bu sene en iyi ihtimalle yedide birine denk gelecek gibi duruyor. Bu miktarın öğrencileri sefalet koşullarına mahkûm ettiği yetmezmiş gibi, Bakanlık öğren-

cilerin sadece yüzde 16,68'ine burs vermeyi öngörüyor. Kredi alan öğrenci sayısındaki beklenen düşüş ise gençlerin işsiz kalma tehlikesinin farkında olduklarını gösteriyor.

Diğer yandan kadın öğrenciler bu kötü şartlarda bile erkek öğrencilerle "eşitlenemiyor". Kadın öğrenciler, giriş-çıkış saatlerinin kontrol edilmesiyle yurtlarda bir tahakküm ve denetim altında yaşıyorlar. Yurda geç girdikleri takdirde ailelerine mesaj atılarak bu şiddet cenderesi daha da daraltılıyor. Gençlerin önemli bir kısmının ailelerinden destek almadan yaşamayacaklarını göz önünde bulundurursak, kadın öğrencilerin bu baskıdan kurtulma konusunda seçeneksiz kaldıklarını görüyoruz.

Tüm bunlar bize gösteriyor ki bizim hayatlarımızı bu kadar doğrudan ilgi-

lendiren, bütçelerin konuşulduğu bu masalarda bizler yokuz. Bizlere "kaynak yok" yalanını tekrarlayanlar MESEM'li öğrencilerin ücretlerinin ve sigortalarının bile patronların cebinden çıkmasını istemiyor, çocuk işçi emeğini sermayenin önüne altın tepsilerde sunuyor. Tüm bu saldırılara karşı bizim de en geniş eylem birliği çerçevesinde bir araya gelmemiz, bütçe görüşmelerine kendi örgütlerimiz üzerinden katılmak için Öğrenci Temsilciliği Kurullarını (ÖTK) inşa etmemiz ve güçlendirmemiz, yurtlarda komiteler kurmamız, yani bize ayrılacak kaynakları ancak kendi mücadelemizle elde edebileceğimizi görmemiz gerekiyor. En acil talep olarak da KYK burslarına her üç ayda bir gerçek enflasyon oranında zam istemeli ve bütün kredilerin bursa çevrilmesini ön plana çıkarmalıyız. ●●

Tel toka ve ped bile gasp edildi kadınlar vazgeçmedi

İPEK YAŞAR

Kamuda özel güvenlik görevli Özel Okmeydanı Hastanesi önünde süren direnişte zaman ağır akıyor. Ancak bu bir bekleyiş değil; bilinçli, kararlı ve kolektif bir duruş. Gasp edilen özlük hakları için bir ayı aşkın süredir direnen işçilerin en önünde kadınlar var. Yorgunlar ama dağılmıyorlar. Hepsi aynı cümleyi kuruyor: “Hakkımız verilene dek buradayız.” Bu cümle sadece bir slogan olarak atılmıyor. Her sabah yeniden kurulan bir irade gibi duruyor. Atılan her sloganın içinde geçim derdi var, evde bekleyenler var, ödenmeyen faturalar var. Ama hepsinden önce, onca yıllık emeğin yok sayılmasına karşı büyüyen bir itiraz var. Tahliye sırasında yaşananlar, bu direnişin neden bu kadar derin bir anlam taşıdığını açıkça ortaya koydu.

Direnişteki kadın işçilerle dayanışmak için bırakılan pedler ve tel tokalar toplandı, götü-

rüldü. O an, içeride bulunan kadınlar için bir kırılma anıydı. Çünkü bu yalnızca bir tahliye değildi. Bu, kadınlara bedenleri üzerinden verilen açık bir mesajdı: “En temel ihtiyacın bile burada güvende değil.” Ped yalnızca bir hijyen ürünü değil, tel toka da yalnızca küçük bir eşya değildi. Bunlar kadınların gündelik hayatının, uzun vardiyalarının ve görünmeyen emeğinin parçasıydı. Onlara dokunmak, dayanışmaya dokunmaktı. Ancak bu müdahale direnişi zayıflatmadı. Aksine, kadınları birbirine daha da yaklaştırdı. Tel tokalar alınmış olsa da saçlar yine toplandı. Pedler götürülmüş olsa da ihtiyaç dayanışmayla karşılandı. Kadınlar birbirlerinin eksiklerini dayanışmayla tamamladı.

Özel Okmeydanı Hastanesi’nde süren bu direniş artık yalnızca bir işyeri meselesi değil. Bu, kadın emeğinin nasıl daha kırılğan olduğunun ve da-

ha kolay denetlenmek istendiğinin canlı bir örneği. Aynı zamanda, bu denetimin neden her seferinde boşa düştüğünün de göstergesi. Burada direniş dayanışma ve mücadeleyle büyüyor. Gitmeyerek, dağılmayarak ve birbirine tutunarak devam ediyor. Birinin yorulduğu yerde diğeri konuşuyor. Birinin eli titrediğinde başka bir el tutuyor. Direniş, tam da bu dayanışma biçimleriyle güçleniyor.

Hastaneden kalan şey yalnızca bir direniş değil, bir hafıza. Kadınların bedenleri, emekleri ve birbirleriyle kurdukları bağlar üzerinden yazılan bir mücadele. Ve bu mücadele şunu söylüyor: Ped alınabilir, tel toka götürülebilir ama kadınların birbirine tutunma iradesi tahliye edilemez. Kadınlar hâlâ orada. Ve hâlâ aynı cümleyi söylüyorlar: Hakkımız verilene dek buradayız. Hak bizim, emek bizim ve alana kadar da buradayız.●●

Patronlar örgütleniyor, peki ya biz?

Yıllardır emek gücünü satarak yaşayan bir işçiyim. Geçtiğimiz günlerde çalıştığım işyerinde yaşanan grev sürecine yakından tanık oldum. “Beyaz yakalı” oldukları için kendilerine “işçi” demeyen bir ekibin içerisindeyim. Dolayısıyla yönetim gözünde de üretimi ya da hizmeti durduracak kişi değil; ne olursa olsun şirketin çıkarlarını savunması beklenen çalışanlardanım (!)

Bulduğum konum nedeniyle, süreç boyunca sendika kırıcılığına açıkça destek verenleri ve buna dair yapılan planları birebir dinleme fırsatı buldum. Grev kararına rağmen greve çıkılmamasının sağlanmasının ardından, bazı ekiple rin bu “sadakatleri” nedeniyle ödüllendirildiklerine tanık oldum.

Peki bir işyerine sendikanın girmesini engellemek neden bu kadar takdir edilen bir davran-

OKUR MEKTUBU

niş? Sendika, patronlar için neden bu denli büyük bir risk? Bu soruya dair düşündüğüm cevapları ve süreçte karşılaştığım sendika kırıcı tutumu *Gazete Nisan* okurlarıyla paylaşmak istiyorum.

Benim çalıştığım yerdeki süreç, yönetimin sendika ile masaya oturmayı reddetmesiyle başladı. Bunun ardından grev kararı ilan edildi. Karardan birkaç gün sonra hâlâ masaya oturulmadığı için greve gidildi. İşçilerin grev “sevici” olmadıklarını hepimiz biliyoruz; ancak haklarını almak için böyle bir yola başvuruabilecek kadar güçlü olduklarını da. Patronlar da bunun farkında. Bu yüzden greve çıkılması halinde maaşların yatmayacağı, grev süresince sosyal haklardan yararlanılamayacağı gün gün, tane tane işçilere anlatıldı. Kısacası aba altından sopa gösterildi.

Sonuç olarak işçiler ekmeklerinden olmaktan korktu ve grev günü geldiğinde greve çıkmadılar. Burada ilgili sendikanın tutumuna dair de ciddi eleştirilerim var; ancak bu başka bir yazının konusu. Zira buraya sığmayacak kadar kapsamlı.

Anlattıklarım, yaşadığım kısa bir deneyimden ibaret. Her ne kadar bir hak kazanımıyla sonuçlanmamış olsa da, bu süreçten çıkarılacak önemli dersler olduğunu düşünüyorum. Bir işyerine sendika girmesini engellemek için nelerin yapılabilirdiğini ilk elden görmüş oldum. Patronlar sandığımızdan çok daha örgütlü ve hazırlıklılar. Onlara karşı etkili bir karşılık verebilmek ise ciddi bir örgütlü güç gerektiriyor.

Bu deneyim bana bir kez daha emekçilerin örgütlülüğünün hayati önemini hatırlattı. Dilerim bu satırlar, okuyan sizlere de aynı şeyi hatırlatır. ●●

İşçi ve kadın katliamlarına karşı yaşama hakkı!

OKUR MEKTUBU

Cinayet var arkadaş; faili belli, azmettiricisi belli. Bu sene kana susamış kapitalist sisteme işçi sınıfı 1956 can verdi. 1956 sayısı rakamdan ibaret değildir; onlar yaşayan, hayalleri olan insanlardı; yitirilen hayatlar, yarım kalan mutluluklardı. Çocuktuk, dördü 14 yaşının altında canice katledildi. Kapitalist sistem, görüldüğü üzere yaşama hakkını görmezden gelip patronların zenginliği uğruna ölmeyi bu topluma reva görüyor. Bizler eğer bu kanlı sisteme başkaldırmazsak, kan siyasetinin birer parçası ya da kurbanı olacağız.

Sokaklardan el çektirenlerin, “Bu işi sandıkta halledeceğiz” diyenlerin hangisi çocuğunu MESEM illetine kurban verdi? Hangisinin çocuğu ölen 85 çocuğun içerisindeydi? Eğitim sistemini çöken hükümetin ve sözde muhalefetin artık miadı dolmuş, elleri kana bulanmıştır. Emekçiler yönetmeli, devrim çiçeği açmalıdır; açmadığı her gün sömürü düzeni altında işçi sınıfı ezilmeye devam edecektir.

Bu sistemde sadece işçiler değil kadınlar da katlediliyor. Yaşama hakkı elinden alınan 569 kadın, İstanbul Sözleşmesi’nin acilen tekrar yürürlüğe girmesi gerektiğini gösteriyor. Şunu da unutmamalı ki, İstanbul Sözleşmesi’nin uygulandığı yıllarda dahi engellenmeyen kadın cinayetleri, kadın hakları açısından kökten bir değişimi mecbur kılmaktadır. Sadece katledilen kadınlar için değil, cinsel şiddet ve saldırıya maruz kalan ve yıllarca psikolojik destek almak zorunda kalan kadınlar için de cezasızlık politikalarına derhal son verilmelidir.

AKP hükümeti ve müttefiki MHP, işçi sınıfını ve kadınları sindirmek için zaten yetersiz, çürümüş olan adalet sistemini maşa olarak kullanmaktadır. Sayısız suç dosyası olan katil ve tecavüzçüleri serbest bırakan adalet, hakkını arayan işçi sınıfını sefalet ücretlerine mahkûm etmektedir. Duygusunu kaybetmiş, yozlaşmış hükümet bizleri ezemeyecektir; bizler her şeye rağmen ayaktaız, yaşama hakkımızı savunacağız. İşçi sınıfının zaferi, ortak mücadele ve dayanışmamız ile olacaktır. Tarih gösteriyor ki, emekçi halk topyekûn harekete geçtiğinde zafer kaçınılmaz bir sonudur. ●●

Petrokimya işçisi

Bir Kavram: Toplu Pazarlık

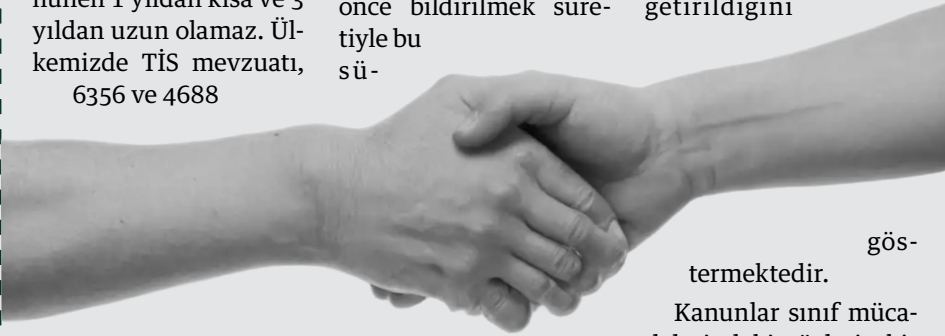
Sendikal hakların en temel unsurları bir sendikaya üye olabilmek, grev hakkı ve toplu sözleşme (ya da toplu iş sözleşmesi - TİS) olarak tanımlanabilir. TİS, grev ve sendika üyeliğinden farklı olarak işverenle bir “anlaşma” yapmak anlamına gelir. Oysa sendikaya üye olmak ve grev yapmak tek taraflı olarak, işçinin dayattığı bir iradedir. TİS, toplu pazarlık olarak anılan bir müzakere sürecinin nihayetinde açığa çıkan bir belgedir. Bir TİS kanunen 1 yıldan kısa ve 3 yıldan uzun olamaz. Ülkemizde TİS mevzuatı, 6356 ve 4688

sebebiyle Türkiye’de TİS kapsamındaki sendikalı oranı normal sendikalılık oranının oldukça altındadır.

Toplu pazarlık sürecinin ilk aşaması 60 gün sürer. Bu süreçte taraflar anlaşamazsa uyuşmazlık tutanağı tutulur ve arabulucu devreye girer. Eğer arabulucu süreci de bir anlaşma ile sonuçlanmazsa yasal grev hakkı gündeme gelir. Grev hakkını uygulayabilmek için de 60 günlük bir süre vardır, grev işveren tarafına 6 gün önce bildirilmek suretiyle bu sü-

sonlandırır. Diğer senaryoda ise greve çıkan işçiler örgütlülüğü ve gücü oranında gösterdikleri irade ile TİS’i imzalar.

Görüldüğü gibi toplu pazarlık; sendika üyeliği, TİS ve yasal grev gibi temel hakların çerçevesini çizen bir kavramdır. Öte yandan toplu pazarlık sürecinin prosedürlerle uzatılması, arabulucu ve YHK gibi kurumların varlığı ve grev gibi temel bir hakkın çok zor kullanılması bu hakların işçiler açısından oldukça sınırlı hale getirildiğini

gös-

termektedir.

Kanunlar sınıf mücadelesindeki güçlerin bir çeşit yansıması olarak ele alınabilir. Toplu pazarlık örneğinde görüldüğü üzere yasal haklar oldukça sınırlı bir şekilde düzenlenmiştir. Yine de işçi sınıfının gücünün yasalardan gelmediğini unutmamak gerekir. İşçilerin herhangi bir hakkı için grev yapması, iş bırakması; üretimden gelen gücünü kullanması meşrudur. İşçi düşmanı, anti demokratik yasaların değişmesi de ancak bu gücü kullanan seferberliklerle mümkündür. ●●

sayılı kanunlar ile düzenlenmiştir.

Toplu pazarlık bir işyerinde, genellikle birkaç aylık bir süreçtir. Toplu pazarlık için ilk şart o iş yerinde yetkili bir sendikanın bulunmasıdır. Sendikanın yetkili olması için ülkede o iş kolunda çalışan işçilerin en az yüzde 1’ini üye yapmış olması gerekir. Sonrasında işyeri için yüzde 50, işletme için yüzde 40 barajını aşacak sayıda üye yaparsa o sendika yetki kazanır ve toplu pazarlık sürecine başlayabilir. Bu barajlar

reçte başlatılabilir. İşveren grev oylaması yapmak isterse, o işyerinde sendika üyesi olmayanlar dahil bütün işçiler oy kullanır. Oylama grevin yapılmaması yönünde olursa bu kez Yüksek Hakem Kurulu (YHK) adlı kurum devreye girer. YHK ayrıca grevin ertelenmesi ya da yasaklanması gibi durumlarda da devreye girer. YHK çoğunluğu hükümet temsilcilerinden oluşan ve kararları bağlayıcı bir kurum olarak TİS’i bağtlayarak süreci

Hukuk Köşesi Sendikalaşma Hakkı

NAZLI NEBİOĞLU

Sendikalaşma hakkı, hem ulusal mevzuatta hem de Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde açıkça tanınmış temel bir haktır. Anayasa’nın 51. maddesi, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ve ILO’nun 87 ve 98 sayılı sözleşmeleri, işçilerin sendika kurma, sendikaya üye olma ve toplu olarak “pazarlık yapma” haklarını güvence altına alır. Ancak bugün bu “güvence”, fiili hayatta işyerlerinde sistematik bir biçimde hükümsüz kılınmaya çalışılıyor.

Mevzuat, sendikalaşma hakkını tanıyan görünse de bu hak ağır barajlar, prosedürler ve idari engellerle işlevsizleştirilmiş vaziyette. İşkolu barajları, yetki tespit süreçlerinin uzunluğu, işverenlerin itiraz hakkını kötüye kullanması ve yargının bu itirazları yıllarca sonuçlandırmaması, sendikal örgütlenmeyi daha baştan bozuyor.

Bir sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmesi için, o işyerindeki işçilerin yarısından fazlasını üye yapmış olması gerekir. Ancak işçilerin çoğunluğu

örgütlenmiş olsa bile işverenin tek bir itirazı süreci yıllarca askıya alabiliyor. Bu süreçte işçiler işten çıkarılma tehdidi başta olmak üzere birçok baskıya maruz bırakılarak işveren tarafından sendikal örgütlenme dağıtılmaya çalışılıyor. İşverenin sendikaya karşı yapmış olduğu itirazın değerlendirme süreci yargıda oldukça uzun sürdüğünden emekçinin sendikalaşma hakkı korunmak yerine, bu süreç işveren elinde bir silaha dönüşüyor.

Bir diğer önemli mesele, işyerlerinde sendikalaşmanın karşılığının çoğu zaman doğrudan fesih olmasıdır. Emekçiler haksız şekilde işten çıkarıldıktan sonra haklarını aramak için yargıya başvurduklarında bir de ispat yükünü sırtlanıyor.

Bugün sendikalaşmanın önündeki engeller, hukuki boşluklardan ya da uygulama hatalarından ibaret değil. Bu engeller, sermaye birikiminin sürekli bastırmayı esas alan bilinçli ve sınıfsal bir tercihin ürünü.

Taşeronlaşma, esnek çalışma ve güvencesiz

istihdam biçimleriyle işçi sınıfı bilinçli olarak parçalanıyor; sendika, sürekli yer değiştiren ve yarın işsiz kalma korkusuyla yaşayan emekçi için erişilmez hale getiriliyor. Grevler ise “milli güvenlik” ve “ekonomik istikrar” gerekçeleriyle yasaklanarak, emeğin en temel kolektif mücadele aracı fiilen ortadan kaldırılmaya çalışılıyor.

Bu mekanizmalar, örgütlü emeği zayıflatmak için devlet ve sermayenin ortaklaşa yürüttüğü bir sınıf saldırısı. İşkolu ve işyeri barajlarının kaldırılması, sendikal nedenlerle işten çıkarmalarda işe iadenin zorunlu ve derhal uygulanır hale getirilmesi, yetki tespit süreçlerinin kısa, kesin ve yargı denetimini kötüye kullanmaya kapalı hale getirilmesi, grev yasaklarının kaldırılması, taşeron ve güvencesiz çalışma biçimlerinin yasaklanması en acil taleplerimizdir. Biliyoruz ki sendikalaşma hakkının bu denli sistematik biçimde gasp edilmesi bir “uygulama hatası” değil, sermaye düzeninin doğrudan sonucudur. ●●

Tarihte bu ay: 1966 Paşabahçe Grevi

31 Ocak 1966’da Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikası’nda çalışan 2499 işçi, sendikaları Kristal-İş’in öncülüğünde düşük ücretlere karşı greve çıktılar. Kavel Direnişi’nin kazanımlarından biri olan grev hakkının yasal olarak güvence altına alınması Paşabahçe Grevi ile ilk defa ciddi bir biçimde sınanıyordu. Bunun yanında Paşabahçe Grevi DİSK’in kuruluşuna giden yolun taşlarını döşeyecekti. İstanbul’un en köklü işçi semtlerinden biri olan Paşabahçe, 31 Ocak günü mahallenin grevci işçilerle tam dayanışmasına sahne olmuştu: Mahalle esnafı alacaklarını erte-

leyerek veresiye satışa devam etmiş, Beykoz Deri Kundura Fabrikası işçileri grevcilerle dayanışma adına yürüyüş düzenlemiş ve grev ziyareti gerçekleştirmiş, mahalle sakinleri gece nöbetçilere yemek getirmiş, Beykoz-Üsküdar hattında çalışan dolmuş şoförleri bir günlük hasırlarını ve ispiro fabrikası işçileri üçer günlük yevmiyelerini grevcilere bağışlamışlardır. 5 Şubat günü Kristal-İş’in çağrısıyla gerçekleştirilen ve yaklaşık 5 bin kişinin katıldığı miting mahallelinin dayanışmasını perçinlemiş, pek çok dayanışma örneği grevin en zor zamanlarda bile ye-

nilmemesini sağlamıştır.

Bu dayanışmanın yanında başlangıçta Türk-İş de grevi desteklemiş; Petrol-İş başta olmak üzere Lastik-İş, Maden-İş, Basın-İş gibi pek çok Türk-İş üyesi sendika greve yükümlülüklerinin ötesinde destek vermişlerdir. Hatta grevin 27. gününde grevcilerin aileleri ve çocukları Türk-İş 1. Bölge Temsilciği’ne bağlı sendikaların desteği ile vapurla Taksim’e getirilmiş, yürüyüş ve Taksim abidesine çelenk bırakma eylemi gerçekleştirmiştir. Henüz resmi olarak Türk-İş üyesi olmayan Kristal-İş, 7-14 Mart 1966 tarihli 6. Türk-İş

Genel Kurulu’nda konfederasyona dahil olurken bir yandan 3 Mart tarihinde Kristal-İş, toplu sözleşme görüşmelerinde bulunma yetkisini Türk-İş’e devretmiştir bile. Başta grevi destekleyen Türk-İş, 20 Mart 1966 tarihinde Türkiye İşverenler Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ile bir protokol imzalar. İşçilerin ve Kristal-İş’in protokolü yeterli bulunması sonucu greve devam etme kararı alınır. Bu karar sonrası Türk-İş grevden desteğini çekirken konfederasyon üyesi 12 sendika greve destek sunar. Akabinde Kristal-İş ve ona destek çıkan sendikalardan Petrol-İş,

Maden-İş, Lastik-İş ve İstanbul Basın-İş sendikaları Türk-İş Onur Kuruluna sevk edilecektir.

Demirel hükümeti grevin 83. gününde, grevi erteler. Bunun üzerine Kristal-İş Danıştay’a başvurarak grevi erteleme kararına karşı yürütmeyi durdurma kararı çıkmasını sağlamıştır. Sendikanın bu kazanımı sonucu işveren masaya oturmayaya karar verir ve Yüksek Uzlaştırma Kurulu’nda görüşen taraflar bir toplu sözleşme imzalar. Bu toplu sözleşme sendikanın taleplerinden uzak olsa da grevin de getirdiği yorgunlukla bir ara çözüm olarak razı olunur. Grevin sona ermesinin

ardından onur kuruluna sevk edilen 5 sendika Türk-İş’ten (3 aydan 15 aya uzanan farklı süreler boyunca) geçici olarak ihraç edileceklerdir. Kristal-İş ve Petrol-İş cezalarının sonunda Türk-İş’e dönmeye razı olsa da Maden-İş, Lastik-İş ve İstanbul Basın-İş sendikaları Türk-İş ile yollarını kesin olarak ayırmaya karar verirler. Bu sendikalar yanlarına Gıda-İş sendikasını da alarak Sendikalar Arası Dayanışma Antlaşması’nı (SADA) imzalarlar ve DİSK’in kuruluşuna giden süreç başlamış olur. ●●

Fotoğraf: Özge Özgüner

Erkek şiddetine karşı güvencemiz mücadelemiz!

Türkiye’de ve dünyada kadın cinayetleri, kâğıt üstünde yasalar ve koruma mekanizmaları olmasına rağmen sürüyor. Verilerin gösterdiğine göre 2025’in ilk 11 ayında Türkiye’de en az 391 kadın öldürüldü. Aynı zamanda veriler kadın cinayetlerinin en fazla “aile” bireyleri tarafından işlendiğini de vurguluyor.

2025 yılında; **Sevilay Yaztım**, daha önce eski eşinin tehditleri hakkında şikâyetçi olmasına rağmen takipsizlik kararı verilen erkek hakkında yeni yaptığı şikâyetten 1,5 ay sonra, koruma kararı verilmiş olmasına rağmen sokak ortasında katledildi. **Emine Akpınar**, boşanma aşamasında olduğu erkek tarafından, koruma kararı olmasına rağmen silahla

katledildi. **Saliha Akkaş**, hakkında uzaklaştırma kararı olan ve boşanma aşamasında olduğu erkek tarafından defalarca bıçaklanarak öldürüldü. **Esengül Kaya**, almış olduğu koruma kararını 7 kez ihlal eden, boşanmış olduğu erkek tarafından katledildi. **Eser Karaca**, boşandığı erkek tarafından katledildi; koruma kararı erkeğe tebliğ edilmemişti. **Dilruba Elif Çetin**, partneri tarafından bıçaklanarak katledildi; uzaklaştırma kararı vardı. **Zeynep Zan**, boşanma aşamasındaki erkek tarafından yolda önü kesilerek ateşli silahla katledildi; uzaklaştırma kararı olmasına rağmen erkek tarafından izleniyordu.

Kadınlar uğradığı şiddeti kolluğa, savcılığa bildirse bile gerek idari ve adli birimlerin de erkek

KADIN DAYANIŞMASI

egemen anlayıştan besleniyor olması, gerekse konu kadının can güvenliği olmasına rağmen yargının son derece yavaş işlemesi nedeniyle mevcut patriyarkal kapitalist sistemin içinde güvende değiliz. Kadına yönelik şiddeti önlemek yalnızca yasal düzenlemeler ile mümkün değil. Bugün bir kadın aile içi şiddete maruz kaldığında darp raporu almak için hastaneye gittiğinde, onu karşılayan erkek kolluk görevlisinin “Kocan döver de sever de, aileni bozma” şeklinde tutumuna maruz kalabiliyor. Erkek adalet daha orada kendisini hissettirmeye başlıyor. Bu şekilde başlayan sürecin her aşamasında kadın, korunma talebinin sistem tarafından

temin edilmesini beklerken, hakkında uzaklaştırma kararı verilen erkeği karşısında bulabiliyor. Kadın, gerek kollukta gerek savcılıkta yaşadığı şiddeti ve can güvenliğinin olmadığını ispata zorlanırken, şiddet faili erkek elini kolunu sallaya sallaya dışarıda gezebiliyor.

Sistemin denetimsizliğine ve 6284’ün uygulanmamasına karşı kadınların mücadelesi ile “6284 yaşatır” sloganı yalnızca bir talep değil; kadınların yaşam hakkını savunan kolektif bir söylem haline geldi. Mücadele ile birlikte kamuoyunda şiddetin “özel alan” meselesi değil, politik bir sorun olduğu bilinci güçlendi. Kadın örgütleri, dayanışma ağları ve feminist avukatların yükselttiği ses ile kolluk ve yargı üzerinde sınırlı

da olsa bir denetim ve görünürlük baskısı oluştu. Bugün kadınlar haklarını daha fazla biliyor ve talep ediyor. Bu kazanımlar, mücadelenin gerekliliğinin önemini ortaya koyuyor.

Bir daha yüksek sesle söylüyoruz: Koruma kararlarının yalnızca bir kâğıttan ibaret olmaması için hızlı ve etkili uygulanması; şiddet riski varsa önleyici tedbirlerin gecikmeden alınması; şiddet faillerinin etkin şekilde soruşturulup cezalandırılması; “haksız tahrik”, “iyi hal”, “namus” gibi gerekçelerle cezada indirim yapılmaması; şiddetin “özel alan”, “aile meselesi” kavramlarına sıkıştırılmaması; 6284’ün etkin uygulanması için idari ve adli birimlerin denetlenmesi elzemdir. ●●

11. Yargı Paketi ve deprem suçları

6 Şubat depreminin üçüncü yıldönümüne yaklaşırken mecliste görüşülmeye başlanan 11. Yargı Paketi, deprem suçlularının infaz sürelerinin kısaltılmasını gündeme getirdi. Bu endişelere sebep olan şey yargı paketinde “Covid affı” olarak bilinen 27. maddenin deprem suçlarını da kapsamı ihtimaliydi. Bunun üzerine depremde yakınlarını kaybeden insanların kurduğu Adalet Peşinde Aileler Platformu, TBMM’ye yakın bir parkta nöbet eylemi başlatarak tepkilerini gösterdiler. İktidar ve muhalefet partilerinin grup başkanvekilleriyle de görüşen platform taleplerini dile getirdi.

Tepkiler rejim kanadına geri adım attırdı. AKP Grup Başkanvekili Abdullah Güler 27. maddenin deprem suçlarını kapsamayacağını, bunun için özel bir düzenleme yapılacağını ifade etti. Ancak şunu da akıldan çıkarmamak lazım: Depremde yakınlarını kaybedenlerin mücadelesi tek tek deprem suçlularının yargılanmasına indirgenemez. Etkin ve adil yargılama talebi elbette bu mücadelenin bir parçası. Fakat deprem gibi bir olguyu felakete çeviren şey tek tek kişilerin suçları değil Tek Adam rejiminin politik tercihlerinin bir sonucu. Hem deprem öncesi sağlıklı çevreler ve sağlam konutlar inşa etmek için ayrılmayan bütçeler, hem deprem sonrası seferber edilmeyen kaynaklar, hem de elini ovuşturarak bekleyen sermayeye kapıların sonuna kadar açılması bunu net bir biçimde gösteriyor. Deprem sonrası zeytinlik alanların acele kamulaştırmayla imara açılması, asbest tehlikesine karşı önlem alınmaması ve altyapı çalışmalarının yetersizliği insanı değil kârı önceleyen sistemin politik

ENES KABLAN

tercihlerini faş ediyor. Depremi üzerinden neredeyse 3 yıl geçecek olmasına rağmen insanlar hâlâ konteyner evlerde kalıyor.

Yargı Paketi ile ilgili sorunlar burada bitmiyor. Bu sayfalarda Kadın Dayanışması’nın yazılarında sıkça dile getirdiği gibi, kadınların haklarına yönelik saldırıyı artıran ve özellikle lgbti+ların varlığını yok sayan ve hormona erişimini zorlaştıran düzenlemeler de sık sık gündeme geliyor. Benzer şekilde bu saldırılar da mücadelelerin sonucunda bu yargı paketinden çıkarılmış olsa da, bu tehdit iktidar tarafından sürekli canlı tutuluyor. Yargı paketiyle ilgili diğer bir tehdit unsuru da bazı suçları kapsam dışı bıraksa da binlerce şiddet failinin ve adi suç işleyenlerin erken tahliye edilecek olması. Bu bir yandan kadınlara büyük bir

tehdit oluştururken, diğer yandan keyfi tutuklamaların nasıl bir yargı sopası olarak kullanıldığını gözler önüne seriyor.

Günün sonunda 11. Yargı Paketi ile birlikte açılan tartışmalar hem kadın ve lgbti+lara yönelik saldırılar hem de yaşamlarımıza yönelik saldırıların aynı yerden geldiğini gösteriyor. Yargı “paketi”nin bir araya getirdiği şeyin sadece yasa maddeleri olmadığı aynı zamanda rejimin farklı veçhelerini ve saldırılarını da bir araya getirdiğini görüyoruz. O yüzden rejimin bu saldırılarına karşı bizim de mücadele ve eylem birliklerine, yani farklı farklı ve yalıtık mücadeleleri aynı “paket”te bir araya getirmeye ihtiyacımız var. Bu pakete ne isim verirse verelim işaret ettiği şey bütün bu sorunların müsebbibi olan rejimden ve kapitalizmden kopuş olmalı. ●●

